

Beri danes
„Cene in še kaj“

v gospodarski prilogli

poština plačana v gotovini.

Cena L 0.50

Domoljub

V Ljubljani 25. junija 1941-XIX

Čelo 54 Štev. 26

Redazione • Amministrazione: Lubiana, Kopitarjeva 6 — Letna naročnina 18 Lir; inozemstvo 30 Lir

Vojna s Sovjetsko Rusijo

Nemčija, Italija, Rumunija in Finska napovedale vojno Sovjetski Rusiji

Dne 23. junija, to je preteklo nedeljo zjutraj ob zori, so oborožene sile Nemčije skupno s finskimi in rumunskimi četami prestopile mejo Sovjetske Rusije. Zgodovinsko odločitev, s katero je Nemčija skupaj s svojimi zaveznicami stopila v vojno s Sovjetsko Rusijo, je ob pol šestih zjutraj objavil po radiu nemški propagandni minister dr. Götter, ki je prebral proglas nemškega državnega glavarja in kancelerja.

Istega dne so tudi romunske čete ob treh zjutraj prestopile mejno reko Prut ter vdrle na rusko ozemlje. Za vrhovnega poveljnika rumunskih oboroženih sil je bil imenovan državni poglavar general Antonescu.

Prav tako istega dne je italijanska vlada obvestila ruskega poslanika, da se Italija od pol šestih tega dne nahaja v vojnem stanju s Zvezo Sovjetskih socialističnih republik. Novica, da se je Finska Italiji postavila ob bok Nemčiji v tej velikanski bitki, je v nemškem narodu vzbudila živo zadoščenje, kakor ga izraža nemški tisk.

Kakor poročajo dosedanja vojna poročila, so se takoj vneli na rusko-nemški meji ob prvih jutranjih urah boji. Rusko letalstvo je poskušalo napasti vzhodno Prusijo, pa se mu to ni posrečilo, nasprotno pa je nemška pehota ob treh zjutraj brez kakršne koli priprave začela napad na meji med vzhodno Prusijo in Rusijo. Napad so podpirali

oddelki pionirjev, ki se jim je posrečilo rešiti važnejše mostove za prehod.

Rusi so še ponoči mrzlično utrjevali svoje postojanke ob svitu reflektorjev. Nemški oddelki so nenadno napadli že davno pripravljene utrdbe.

S Finskega prihajajo poročila, da so tam v nedeljo zjutraj sovjetski bombniki preleteli razne predele finskega ozemlja ter metali na raznih točkah bombe, ki niso povzročile znatne škode.

Iz Romunije pa poročajo, da se je boj proti sovjetsko-ruskim četam začel na celi črti od Bukovinskih gorah pa tja dol do Črnega morja. Rumunija je mobilizirala vso vojsko na kopnem, v zraku in na morju.

Hitlerjev proglas o vojni z Rusijo

V nedeljo zjutraj je nemški propagandni minister dr. Götter ob začetku sovražnosti med Nemčijo in Sovjeti prebral po radiu Hitlerjev razglas, ki v uvodu utemeljuje, kako je Anglija hotela s obkoljevanjem uničiti Nemčijo in kako je Nemčiji, Italiji ter Japonski odrekla pravico do bogastev sveta. Leta 1939. je Anglija prepričevala svet, da Nemčija ograža Litvo, Letonsko, Estonsko, Finsko, Besarabijo in Ukrajino, zaradi česar so nekatere od teh držav sprejele angleška poročila ter stopile v obkoljevalno fronto proti Nemčiji. Zaradi tega je Hitler bil primoran podati slovesno izjavo, da bo spoštoval ruske koristi. Posledica pogodbe, ki jo je sklenil s sovjeti, je bila, da je moral nad pol milijona Nemcev zapustiti stare domačije, da jih ne bi boljševiški red docela uničil. Tisoči in tisoči teh Nemcev so izginili, a Hitler je molčal na vse to, ker je hotel doseči popolno pmirjenje z Rusijo. Toda sovjetski oblastniki so že ob nemškem pohodu na Poljsko zahtevali tudi Litvo, ki je Nemčija ni nikdar mislila zase. To je bil samo začetek sovjetskih izsiljevanj.

Po zlomu Poljske so Angleži poslali v Moskvo za poslanika Crippsa, ki naj bi odnošaje med Anglijo in Sovjeti razvil po angleški zamisli. Prve posledice tega so bile priprave za napad na Finsko in baltične države, kar so Sovjeti utemeljevali z razlogom, da jih nekdo ograža. To bi mogla biti edino Nemčija. Hitler je tudi na vse to molčal.

Ko je spomladi Nemčija umaknila večino svojih čet z vzhodne meje, so Sovjeti začeli zbirati svoje oddelke v takem številu, da je to bilo treba smatrati za ogražanje Nemčije. To število se je vedno bolj množilo, tako da v avgustu 1940 koristi Nemčije niso dopuščale več, da bi bila država na vzhodni meji brez varstva. Namen sovjetskega zbiranja je bil vezati čimveč nemških sil, zlasti le-

talstva, da ne bi Nemčija mogla naglo in uspešno končati vojne na zahodu.

Ta namen je odgovarjal angleškim in sovjetskim težavam, da bi se vojna podaljšala in Evropa omagala. Ruski napad na Rumunijo je imel namen prinesiti Rusiji važno gospodarsko oporišče, s čimer naj bi bila prizadeta zlasti Nemčija. Ta vdor in pa angleško-grško zavezništvo sta spremenila tudi Balkan v bojišče.

Romunska vlada je poslala nujen klic na pomoč, toda proti nemškim načelom je Hitler iz miroljubnosti svetoval, naj popusti in izroči Besarabijo Sovjetom. Pač pa sta Nemčija in Italija prevzeli poročila za ostalo ozemlje. Da bi se končno rešila vsa vprašanja glede vzhodne meje, je bil povabljen v Berlin sovjetski zunanji minister Molotov, ki je pri tej priliki zahteval odgovora na vprašanje, ali bi Nemčija svoje poročilo do Rumunije izpolnila tudi proti Sovjetski Rusiji, ali bi Nemčija odrekla Finski svojo pomoč, ker se je Rusija odločila, da ne bo več dopuščala, da jo Finska ograža; ali bi Nemčija privolila, da prevzamejo Sovjeti poročilo za Bolgarijo in pošljejo tja svoje čete in ali bi Nemčija ne nasprotovala, če bi Rusija zasedla nekaj novih važnih oporišč ob Dardanelah, da dobi izhod na morje.

Na prvo vprašanje je bil odgovor, da nemško poročilo velja za vse države, da Nemčija nove vojne proti linaskemu narodu ne more dopustiti, ker ne verjame, da bi mala Finska ogražala Rusijo, da bi se glede Bolgarije Nemčija morala posvetovati s svojimi zavezniki in da ne dovoli Rusiji zasedbe oporišč. Tako stališče do sovjetskih zahtev je Hitler zavzel kot obvezni zastopnik evropske omike.

Posledica teh odklonitev je bilo ojačeno politično delovanje proti Nemčiji: poskus prevrata v

Rumuniji, ojačeno zbiranje sovjetskih čet, zlasti padalcev in oklepnih enot. Nemčija pa ni imela niti ene motorizirane divizije ob meji.

Zločinsko sodelovanje med Sovjeti in med Anglijo je dokazal zlasti prevrat v Jugoslaviji, ki ga niso pripravili izključno Angleži, temveč bistveno Sovjeti, ki so po prevratu sklenili še prijateljski pakt s Simovičevno vlado. Obljubili so ji celo, da ji bodo čez Solun pošiljali orožje, letala in drugo za boj proti Nemčiji. Nagli prodor nemških sil v Skopje in Solun sta to preprečila. Srbski letalski častniki pa so zbežali v Rusijo in bili tam sprejeti kot zavezniki. Sovjetski načrt je bil ta, da naj bi dolga vojna na jugovzhodu omogočila Sovjetom vse priprave, da bi potem z Anglijo in ameriško pomočjo napadli in strli Italijo.

Sovjeti so s tem izdali prijateljsko pogodbo z Nemčijo, na zunanjo pa objavljali prekljice in bližnjo prijateljstvo ter miroljubnost. Okoliščine so vse do sedaj silile Hitlerja, da je molčal. Zdaj pa bi vsako čakanje pomenilo zločin nad nemškim narodom in nad vso Evropo.

Ob nemški meji stoji 160 ruskih divizij. Rusi že nekaj tednov krájajo mejo, ruske patrole so pred nekaj dnevi vdrle na nemško ozemlje, zato je zdaj prišel čas, da Nemčija nastopi proti zaroti judovskih in anglo-ameriških vojnih bujskatev, ki so se pobratili s prav tako judovsko in boljševiško Moakvo.

Ta trenutek se razvrščajo nemške sile v takem obsegu in številu, kakor ga svet dozdaj še ni videl. Z njimi so linke in romunske čete od severnega rtiča do Črnega morja, zdaj gre za varnost Evrope in za rešitev vsega sveta, zaradi česar se je Hitler odločil, da izroči usodo ter bodočnost države in nemškega naroda nemškim vojakom. Bog naj Nemčiji v tej vojni pomaga, kakor še nikoli.

ČLOVEK NA SKRAJNEM SEVERU

Najbolj znana narodiča na skrajnem severu naše zemeljske oble sta: Eskimi in Laponci.

Eskimi prebivajo v predelih med vzhodno Grönlandijo in skrajno severno abalo Azije in so bili — poleg Laponcev — prvo (polarno) skrajno severno ljudstvo, znano Evropejcem. Zakaj vest o Eskimih je prodrla v Evropo že leta 983.

Laponec s severnim jelenom

Skupno število Eskimov danes ne presega 37 tisoč duš. Eskimi, bivajoči v središčnih predelih prej naznačene pokrajine, lovijo poleti severne jelene, pozimi pa morake pse (tjuljne), bele medvede in še kaj. Eskimi severovzhodnih bivališč zalezujejo poleti kite. Rastlinska hrana na daljnem severu komaj pride v poštev.

Kako pa je tam s prometom? Po vodi se vozijo Eskimi v kajakih, to so čolni za moše, prevlečeni s kožo. Ženske pa uporabljajo pri vožnji po vodi odprte čolničke, tako imenovane umijake. Po ledu se Eskimi vozijo s sanmi, h katerim uprežejo pse. Na lovu Eskimi zelo spretno uporabljajo lok in streljico.

Poleti bivajo Eskimi v šatorih iz kože, pozimi pa jih varujejo pred hudim mrazom hišice iz snega. Prebivalstvo obeh spolov je oblečeno v kožo.

Laponci žive v severni Finski, na polotoku Kola, v severni Švedski in severni Norveški. Vseh je okrog 32.000, od teh 5000 potujočih Laponcev (nomadov) z okrog 450.000 severnimi jeleni. Laponci so dobrodušni, gostoljubni, majhne rasti, drobnih kosti, okrogle lobanje in širokega obraza.

V 17. stoletju so se Laponci pokristjanili. Prestopili so deloma v pravoslavlje, deloma v luteranstvo, vendar je še precej poganskega v njih.

Laponce lahko razdelimo v tri vrste: v gorske, gozdne in obalne. Prvi potujejo še vedno kot pastirji iz kraja v kraj, ostali pa se vedno bolj oddaljujejo od svojih starih šeg in navad, sploh od nekdanjega preprostega življenja.

Nikar ne mislimo, da visoko tam v deželi snega in leda ni šol. V severnem delu Švedske n. pr. leži naselbina Kiruna in 17 km od tega kraja je laponska vas Jukkasjärvi. — To selo ima okrog 30 lesenih bajt. Tam ni cest. Najmanj osem mesecev v letu pokriva označeno pokrajino debel sneg. Šola sestoji iz treh lesenih koč, od katerih ima vsaka po en razred in sobo za učiteljico. Šola traja sedem mesecev, počitnice pet. V počitnicah morajo otroci trdo delati. Najbrž tudi še učiteljica z njimi, saj je tam revno ljudstvo. Skoraj edina hrana v teh krajih je mleko in meso severnih jelenov.

Dotikanje z nosom pri slovesu.

Laponski šotori so sestavljeni iz tankih kolov, ki jih nasekajo v gozdu. Nekateri so pokriti s brezovim lubjem, drugi z blagom, ki so ga kupili doli na jugu, a tretji s kožami severnih jelenov. V šotorih ni nobene mize in nobenega stola. Po

Laponke pri čaju.

tleh so potresene brezove vejice, preko njih pa so razprostrte iz kože severnega jelena izdelane odeje in usnjene blazine.

V loncu se kuha juha na ognju, ki ga kurijo s lesom. Mati nosi na hrbtu malo zibelko iz usnja. V zibelki leži dete, povito v mehko, belo kozjo

Laponci dobe skoraj vse, kar rabijo, od severnega jelena. Vleče jim sani, daje meso in mleko, ki ga pijejo sveže, oziroma delajo iz njega sir. Obleke imajo večinoma iz kože severnega jelena in sešite so iz niti jelenovih kit in sicer s pomočjo šivank, ki jih Laponci dobe tudi iz jelenovih kosti. Postelje so mnogokrat vreče iz kože severnega jelena, napolnjene s mahom.

Zdaj pa še nekaj o Eskimih. Pri Eskimih sta zelo čislani živali tjuljen in kit. Saj sta tudi nad vse koristni. V svetilkah gori tjuljenova ali kitova mast, mah pa služi kot stenj svetilke. Iz tjuljenovega mesa in krvi pripravljajo juho. Jedo tudi surovo tjuljenovo slanino in slano meso. Colne izdelujejo iz tjuljenove kože in lesa, biče iz tjuljenovega usnja in iz iste snovi tudi plachte za šotore, v katerih žive poleti.

Čprav je življenje Eskimov, Laponcev in drugih skrajno severnih narodičev nekaj izrednega, so zadovoljni s svojo usodo in ljubijo svojo snežnoledeno domovino, ki ji toliko mesecev daje zastirno svetlobo severni sij. Saj se čutijo v njej v svoji preprostosti svobodne, zadovoljne in srečne.

Severni jelen kot vpredna živina.

O'Connell

voditelj irskega naroda

Med najpomembnejše katoliške ljube 18. stoletja štejejo Danila O'Connella. S svojim delom in besedami je svojemu ljudstvu ponudil svetlo in vsem katoličanom brezkompromisno študijo, namig na poti katoličanstva drugemu svetovnemu voditelju, kakega ni imel nobena Cerkva v toliko demokratičnem času. Njegova je bila najpomembnejša stvar, da je uveljavil vseh katoličanskih ljudskih skupin in vseh političnih organizacij katoličanstvo za stvaranje enotnega jezika v demokratičnem sistemu.

Rodil se je samostojniški Irski 4. avgusta 1761 v Curraun Baneu pri Gallicianu v grofiji Kerry v stari zavedni katoliški družini. Vzpajali so ga jezuiti v svojem za Irsko mladostničen menem, ki je bil v angliškem zakoniti katoliški školi na Irskem ustanovljen. Po končanem študiju se je vrnil domov. V svojem poklicu je bil najpomembnejši spopadli in bil od 1. 1798 najpomembnejši vojski v Dublino. Njegova prava ljubezen, izredna prijaznost med ljudstvom, gospodarska razvnanost, nepriznavanje zločinov in veličastni duh, ki so ga mladenčki dvajseti uveljavili, da je bil 1. 1806 slojil v jeroz Jeruzalem.

Prvi cilj O'Connella je bila osamosvojitev irskih katoličanov. V ta namen je prijel zborovanja, na katerih je s pomočjo svoje nemarčne govorniške sposobnosti razpravljal irsko vero in irsko samostojnost. Veliki obhvalovalci množice pa se ni zadovoljili samo s kratkotrajnimi uspehi velikih zborovanj, ampak je tudi do polnopravne narodne izgradnje organizacije »Katoliških društev«, ki jo je nastopil na Irski. V letih 1825-1828, ko je dosegla njegova agitacija za vero in svobodo Irski svoj vrh, je prehodil vso deželo in si zagotovil nemarčno svesto naroda.

Vdanost Ircev svojemu voditelju in sklenjenost njihovih vrst so vsej kulturi Evrope pokazale volje 1. 1828. Prvi razpisni prijavljanje je nastopil tega leta prijavil O'Connell svojo kandidacijo za poslance v grofiji Clare. Za vsa prijava je izjavil, da ne bo opravil prijava, ki so jo angličani zahtevali nalogi poslancem, ki pa je katoličani niso mogli opravljati, ker je vsebovala krivoverne stvari.

Vsa Evropa je bila na ta voditelj in se s zanimanjem spremljala, kaj bo v primeru svoje izvolitve O'Connell storil. Z veliko večino so Irski Irce izvolili svojega narodnega voditelja za poslance. Njegovi so se izpostavili nemarčnosti in svojo gospodarsko skrbnost. O'Connell je namreč kandidiral super svoj samostojniški spopad. Šele je razvil svoj jezik pred vseh Ircev in bil v angliškem parlamentu, da bi polnopravni katoličani prispevali. Vseeno se je angliška škola in v školi pred državljansko vojno je bil 18. aprila 1847 podprl listino o emancipaciji. S tem so dobili katoličani splošno sodelovanje in postali veliki gospodarji, postali so jim je postala sposobnost za državo, ki so se odpravi postali katoličani.

Drugi cilj O'Connellovega dela je bilo gibanje za Irsko politično avtonomijo in lasten parlament ter za redno agrarno pravičnost. Kljub njegovim velikim delom — po 100.000, celo po 200.000 ljudi se je udeleževal njegovih shodov — O'Connell ni uspel.

Angličani so ga celo obsojili kot državljansko izdajca in ga zaprli. Bil je sicer ogorčen, a je bil duhovno trpečen in ga stril. Na poti k papežu v Rim je umrl 15. maja 1847 v Genovi. Njegova oporoka je bila: »Moje telo gre Irski, moje srce Ramu, moja duša nebesom.«

Protestantski zgodovinar Bruntchli o tem velikem katoličanu tako sodi: »Nikdar ni bilo v zgodovini bolj sijajni prikazni mirsljubnega ljudskega voditelja, kot je bil O'Connell, osvoboditelj Ircev. Zgolj kot zasebnik si je pri svojem narodu pridobil avtoriteto skoraj absolutnega kralja. Zanimljivo Irsko je razpršil v širki svoje slavi, razsule Irce je dvignil do zavesti enakopravnosti s njih tlačitelji... Od Perikleja dalje ni pač nihče v toliki meri kot on tako popolno predstavljaj narodna duša in misli v svoji ovti ne da bi zahteval oblasti in ne da bi moralno moč, ki mu jo je zaupala ljubezen njegovih državljanov, kdaj zlorabil. Bil so pač veliki državnik, a večja in bolj neomadeževanega ljudskega tribuna kot je bil on, ni bilo.«

Rast katoliške Cerkve

Katoliška Cerkva je imela ob koncu 1. stoletja le nekaj tisoč vernikov.

Ob koncu 2. stoletja pa je imela več deset tisoč in ob koncu 3. stoletja dva milijona.

Okrog 1. 400 se je prebivalstvo Evrope zaradi preseljevanja narodov zelo zmanjšalo. Cerkva pa je narasla na 4 do 6 milijonov.

Okoli 1. 500 je imela 5 do 7 milijonov in do 1. 600 jih je imela kroglem 8 milijonov.

Do 1. 700 stoletja ni bil narasla, ker je med tem vsa severna Afrika, ki je bila do tedaj katoliška, prešla pod muslimansko oblast.

V 8. stoletju so sicer Arabci zavzeli Španijo, a Cerkva je pridobila neprimerno več novih duhov in sredstev in vzhodni Evropi, tako da cenijo po kristijani računali okoli 1. 900 najmanj deset milijonov katoličanov.

Do 1. 1000 je narasla na okoli 15 milijonov katoličanov. Vedeči pa moramo, da je imela vsa Evropa takrat samo približno 18 do 20 milijonov prebivalcev. Vzhodni kristijani pa so bili zaradi različnih krivoverstev za Cerkvo domala vsi izgubljeni.

Konec prvega tisočletja je imela Cerkva torej samo 15 milijonov vernikov in čisto katoliške so bile samo litinske dežele.

Danes pa je v močnejši, strupeni skupnosti razpisani v vseh delih sveta in je še več stoletij napredovanja vera. Po zadnjih vestih in kritični poročili nas je danes katoličanstvo okoli 400 milijonov, dočim šteje islam približno 300 milijonov, budizem (ki o njem slišimo navadno previse številke) 220, vse pravoslavne cerkve 163 in vse protestantske sekte okoli 220 milijonov pripadnikov.

Katoliški dnevniki

Danes ni več nobenega katoliškega naroda, ki se ne bi zavedal, kako je vreden katoliški tisk, in sicer zaradi katoliškega dnevnika. Vsi veliki in zavedni katoliški narodi imajo svoje katoliške dnevnike, ki so ena njihovih največjih dragocenosti in pridobitev.

Tako si katoliške Francije danes ne moremo več misliti brez dnevnika »La Croix«, ki je pred polomom Francije izhajal dnevno v nakladi nekaj stoletov. »La Croix« priznava francoskim katoličanom vsak dan vse najpomembnejše, za katoliško Cerkvo važne dogodke in sodobno življenje svetovne s katoliškega ljudi.

Italijanski katoličani imajo poleg uradnega vatikanskega glasila dva katoliška dnevnika. V Rimu izhajajo »Avvenire d'Italia«, v Milanu pa izhaja dnevnik »Italia«.

O »Osservatore Romano« bi bilo pa edel poudariti njegovo izredno tehtnost in važnost. Smernice, ki jih daje »Osservatore«, so v vseh katoliških krogih po svetu izredno upoštevane in brez debate priznane. Sv. stolica je navedila za »Osservatore Romano« v zadnjem času najmodernejše tiskarske stroje, tako da je tiskarna, v kateri se tiska, tehnično zelo popolna.

Na Madžarskem sta življenjsko delo pred kratkim umrlega velikega jezuita p. Banghe dva vsakdanje urejavana dnevnika, ki se tiskata v nakladi vsak po 50.000 izvodov. Ta dnevnika tiska velikansko tiskarsko podjetje, ki je prav tako razsluga p. Banghe.

Španski katoliški tisk se sedaj po končani državljanski vojni hitro obnavlja. Pred vojno je bil vodilni španski katoliški list »El Debate« v Madridu. »El Debate« si je malo pred vojno nabavil najmodernejši rotacijski stroj v Evropi.

Sedaj je vodilni katoliški dnevnik v Španiji »ABC«, ki se veliko čita in je zelo upoštevan. Ostali tisk v novi Španiji je kar po vrsti Cerkvi naklonjen.

Kajenje krajša življe

Bostonski univerzitetni profesor dr. Raymond Pearl je študiral vpliv kajenja na dolgoletno življenje. Zbral je statistične podatke, po katerih je dosegel, koliko tridesetletnikov dočaka šestdeseto leto življenja med nekadilci, koliko med zmernimi kadilci in koliko med strastnimi kadilci. — Dobil je sledeče podatke:

60. leto jih uka:	
od 100.000 nekadilcev	66.569
od 100.000 zmernih kadilcev	61.911
od 100.000 strastnih kadilcev	46.226

Smrt francoskega komunista

Odličen francoski duhovnik, ki je služil v vojski kot oficir, je v »La France catholique« objavil naslednjo zgodbo:

Dne 31. avgusta smo prišli v neko lorenško vas. Rezervisti so si le urejali svoja prenočišča, ko je nekdo prišel k meni in mi zaklical:

»Gospod kapetan, neki vojak se je zabodel!«

V nekaj skokih sem bil na sredinju, kjer se je zgodila nesreča. Na slami je ležal močan človek z ugasi mi oči, bledim obrazom in mrzlimi rokami.

Prišel je imel preboda z bajonetom. Bil je to 43-letni rezervist in strasten komunistični borec.

Poleknil sem poleg njega in mu dejal, naj mi stisne roko, če me sliši. In res me je stisnil. Ker se mi je zdelo, da bo vsak čas umrl, sem mu hitro dal odvezo in sv. poslednje olje.

Toda božje usmiljenje se je hotelo razodeti na vse lepši način.

Umirajočega so položili na nosilnico in ga odnesli iz skednja da bi ga odpeljali v bolnišnico. Tedaj pa se je hipoma zavedel, odprl oči in ko me je zagledal, mi je dejal: »Gospod kapetan, jaz nisem strahopetec. Vedno sem vestno vršil svojo nalogo in prosil sem vas celo hotel, da bi me poslali v prvo bojno vrsto.«

Potem pa se je obrnil k vsem navzočim vojakom: »Postavajte lantje, nekaj bi vam rad povedal.« In v grobi ni mi jasno izjavil:

»Jaz sem bil komunist, veroval sem v komunizem, v nem sem videl svoj ideal, toda varal sem se. Bil sem prevaran. In glejte, zato sem izgubil glavo.«

pogum. Življenje se mi je zagnusilo. Večkrat mi je prišlo na misel, da bi šel v krko cerkev in molil, pa me je zadrževal ozir na tovariše. Toda sedaj se več ne bojim priznati, da se vračam k veri svoje mladosti.«

Ob teh zadnjih besedah se je lepo in pobožno pokrival, potem pa je nadaljeval:

»Na žalost sem v nekem svojem pismu zahteval civilen pogreb, sedaj pa to preključujem. Cerkevno hočem biti pokopan.«

Ko sem ga tožalil in mu vival poguma in mu govoril o materi, ženi in otroku mi je dejal: »Prav dobro vem gospod kapetan, da sem pravkar storil velik zločin.«

»Res je, nesrečen, velik zločin. In za ta zločin in za vse druge vaše grehe sem vam pravkar dal odvezo. Toda, ker ste sedaj pri popolni zavesti, ali hočete, da odvezo ponovim?«

»Da.«

»Potem pa iz vsega svojega srca ponavljajte za mano besede: Moj Bog, verujem v Te... Moj Bog, upam v Te in ljubim Te iz vsega svojega srca. Izkreno obžalujem vse svoje grehe in Te zanje prosim odpustanja.«

Bolnik je glasno ponovil vse te kratke molitve. Ko je končal, sem mu dal odvezo, on pa se je še enkrat prav lepo pokrival.

Rani je podlegel leže čez 12 dni. Bil je ves srečen, da je še enkrat lahko videl svojo mater, ženo in hčerko in jim mogel sam povedati, da je zopet našel Boga.

Kaj je novega?

Duhovne vaje za duhovnike

Letos bo pred. gg. na razpolago več tečajev v Domu duh. vaj v Ljubljani. Predvideni so za: sedaj naslednji tečaji: od 7. do 11. julija; od 21. do 25. julija; od 4. do 8. avgusta; od 18. do 22. avgusta; od 1. do 5. septembra in od 22. do 26. septembra.

Posebno priporočamo udeležbo pri prvih tečajih, da ne bo preveč navala proti koncu. Oskrbnina se lahko poravnava tudi v naravi ali nadomesti z intencijami, ki bodo na razpolago v Domu. Za vsak tečaj prosimo dovolj zgodnjega obvestila, da moremo še odgovoriti, če je prostor na razpolago. Upoštevati je treba, da pošta včasih zastane in da večkrat ni mogoče ugoditi prigrisilvam v zadnjih dneh.

Vodstvo Doma duh. vaj v Ljubljani,
Zrinjskega 9.

d Ljubljanski velesejem bo letos od 4. do 13. oktobra. Pokroviteljstvo je prevzel Ekse. Visoki Komisar Emilio Grazioli.

d Posledice prostega potovanja po pokrajini. Sedanja italijanska oblast je dovolila prosto potovanje po Ljubljanski pokrajini. Posledice so se že pokazale. Ljudje so se sprosteno razpršili po okolici, železnica zaznamuje večji promet, ceste so polne kolesarjev po deželi, kmetje prihajajo in odhajajo, še najbolj pa se pozna sprememba na poveljstvu karabinerjev, kjer so do sedaj izdajali dovoljenja. Naval je polnejši, le tisti se še zatekajo na policijo, ki potujejo čez mejo. Največji promet bo pa gotovo v nedeljo, ko bodo ljudje izrabili to ugodnost ter pohiteli v lepo božjo naravo.

d Vprašanje premoga in cementa. V teh dneh je bila dovršena dobava večje količine premoga za Ljubljansko pokrajino iz trboveljskih rudnikov. Ta dobava je prišla v prvi vrsti v poštev za industrijo, v veliki meri pa tudi za hišno porabo. V bodoče bo premog nabavljala iz inozemstva centrala za kurjavo v Rimu, ki bo razdeljevala dobavljene količine v potrebni meri tudi Ljubljanski pokrajini. — Nadalje je prišla tudi že prva večja količina cementa, ki je bila razdeljena med one tverde, katerim se najbolj mudi v nadaljevanjem stavbnih del. Pričakovati pa je, da bodo prišle še nadaljnje količine, s katerimi bo omogočeno številnim podjetjem nadaljevati delo, kar bo dalo za sluzko našemu delavstvu, zlasti če upoštevamo veliki program za javna dela, ki bodo izvršena.

d Pravilna okrajšava za liro. V številnih cenikih in napisih smo opazili naziv Lit za italijansko liro. Pripominjamo, da je uradni naziv za italijansko liro samo »lira«, katero pišejo Italijani z veliko črko »L«. Zato je treba vse cene označevati ne z »Lit«, ampak z »L«. — Prejtni način pisanja pri nas je nastal zaradi tega, da se razlikuje italijanska lira od angleške lire (libre) in drugih lir, kot so n. pr. turška, egiptovska, avstralska itd. Zato je bilo pisano za funt sterling (libro sterling) Lstg., za turški funt (libro) Ltq itd. Zaradi tega je treba nazivati liro samo »lira« in jo je pisati, če se okrajša ime, samo z velikim »L«.

d Redno poštno sveto s Kostanjevico bo v najkrajšem času vpeljala poštna uprava.

d Z okna v tretjem nadstropju je padel na ljubljansko ulico 37 letni delavec Anton Skočir iz Kobariča. Je bil na mestu mrtve.

d Stroj je odtrgal prste leve roke 31 letnemu kolarju Janezu Dečmanu, doma iz Savelj, zaposlenem v delavnici delniške družbe »Avtomontak« v Ljubljani.

d Razne nesreče. Bibi Jože iz Ljubljane je imel delo pri žični ograji. Nerodno je delal in se je pri delu precej opraskal po rokah. — Te dni je pred ljudsko tiskarno nek avtomobilist podri kolesarko Tomico Ljubo in ji prizadel manjšo poškodbo. Kolo pa ji je avto popolnoma zdrobil. Skodo bo moral poravnati pač tisti, ki je zakrivil trčenje. — Hudo nesrečo pa je doživel Dečman Janez, ki je uslužen pri Avtomontaki v Šiški. Delal je pri nekem stroju na električni pogon. Tako nesprijeten je bil, da ga je stroj zagrabil za prste in mu jih odtrgal. — Matijus Jože, delavec iz Dolenjega Logatca, je padel s kozoletca in je dobil

notranje poškodbe. Klepar Koncilijski Viktor iz Kleč je imel smolo na kolesu. Nekdo ga je podrl s kolesa. Zlomil si je desnico in dobil tudi notranje poškodbe. Dijač Tepina Jože, ki je doma iz Kosez, je padel z drevesa in se močno potolkel po životu.

d Nad 3000 din mesečno stane življenje hrvatskega delavca. Zagrebški časopis »Indeks« je objavil podatke, ki povedo, da potrebuje hrvatski delavec, ki je oženjen in ima dva otroke, za preživljanje svoje družine po sedanjem stanju cen na mesec najmanj 3081 din dohodkov. Kaj pa desetčlanske družine?

Dopisniki! Pošiljajte nam zopet redno novice. Širite naše časopise

d Zveza Zagreba s Belgradom. Po večdnevni razpravah so se končala pogajanja za uvedbo železniškega prometa med Zagrebom in Belgradom. Promet se je začel 19. junija. — V Zagrebu tiskajo tudi hrvaške državne kolke v dvanajstih različnih denarnih vrednostih. Novi kolki se glase na »kunec, novo denarno enoto hrvaške države, ki bo nadomestila prejšnji jugoslovanski dinar. Na teh novih znamkah so upodobljeni različni lepi hrvaški kraji. Vsi kolki so izdelani v velikosti 30x27 mm.

d Prvi uradni statistični podatki o prebivalstvu države Hrvatske navajajo, da meri Hrvatska 115.122 kvadratnih kilometrov in šteje 7.080.629 prebivalcev. Med temi je 5.200.000 Hrvatov (včetih je 800.000 muslimanov), 1.548.400 Srbov, 145.500 Nemcev, 70.000 Madžarov, 37.020 Slovencev, 44.267 Čehov in Slovkov ter 35.442 prebivalcev raznih narodnosti. Množina pridelkov je razvidna iz dejstva, da je 2.900.000 hektarjev zemlje posejanih z različnimi žiti in 1.100.000 hektarjev s koruso. Ostala plodna zemlja obsega obsejne vrtove, travnike, vinograde in sadovnjake. Gozdov je okrog 4 milijone hektarjev.

Brez težav

deluje DARMOL, k temu prijetnost pri uporabi nobenega kuhanja čaja, niti požiranja kroglic in ne grenkih soli. DARMOL je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z neprijetnimi pripravami, temveč uredite svojo prehrano s dobrimi odvisnimi sredstvi.

d 240.000 živilskih nakaznic so razdelili v Zagrebu. Za knjižnice in izkaznice je bilo zagrebški mestni občini plačano okrog 400.000 din.

d Povečana moč hrvatskih županov. Z vsemi praznimi stanovanji na ozemlju Zagreba razpolaga mestni župan, na področju drugih mest in občin pa župani ten občin.

d Hrvatski otok Brač bo v najkrajšem času elektrificiran. S podmorskim kablom bo spojen s celino, tako da bo dobival električno silo s slapov Krke.

d Glede na trenutno pomanjkanje klavne šivine namerava hrvatska vlada povečati število brezmesnih dni, namesto dosevanih dveh.

d Ribolov ob Dalmaciji. V Benetkah je bilo več razprav v ribolovskem društvu o lovu rib ob dalmatinski obali. Sodelovali so številni italijanski ribolovski strokovnjaki. Da bi pospešili ribolov, bodo poslali ob dalmatinske obale več skupin ribičev iz Chioggie. Ribiči iz tega kraja so do nedavnega imeli svoje čolne na vesla, sedaj pa se bodo motorizirali. Povrh tega bodo organizirali tudi posebno prodajno organizacijo, ki bo skrbela za pošiljanje rib tja, koder je poraba največja. Delavca banka je sama kupila več motornih čolnov, od katerih je dala za lov ob dalmatinskih obalah na razpolgo 20.

CVIČEK pravi dolenjski dobite v Centralni vinarni v Ljubljani.

d Obnovljen je železniški promet s Mariborom. Dnevno vozijo štirje vlaki v Gradec v obeh smerih, dva vlaka v Hajdino, odnosno do ptujskega mostu, po eden do Zidanega mostu in Ruš in trije do Dravograda.

d Tudi jajca na nakaznice na Štajerskem. Kurjereji ne smejo več svobodno razpolagati s jajci. Vsak kurjerec si lahko pridrži za sebe in za svojo družino toliko jajc, kolikor mu jih dovoljuje živilska nakaznica. Vsa ostala jajca mora oddati v trgovino, ne sme jih pa prodajati zasebno nikom ali komur koli podariti. Vsak kurjerec mora voditi tudi točno kontrolno listo, v katero vpisuje vsak dan število jajc. Točnost teh vpisov bodo kontrolirali oblastni organi.

d Sekvester pri Trboveljski premogokopalni družbi. Namesto komisarja pri Trboveljski premogokopalni družbi je sedaj upostavljen sekvester, za katerega je imenovan odvetnik prof. Teobald Zennaro.

d Zamena krušnih nakaznic za sladkorne nakaznice v Nemčiji. Nemška oblastva so dovolila v dobi treh poletnih mesecev: maj, junij, julij, da lahko vsak prebivalec zamenja svojo krušno nakaznico za ustrezajočo sladkorno nakaznico. Za vsakih 500 gramov, za kolikor veljajo odrezki krušne nakaznice, se lahko dobi 125 gramov sladkorja, seveda po plačilu ustrezajoče cene za sladkor.

Kmetje in vsi, ki imate semije: Ne pustite neobdelane niti padi semije!

d Prosta prodaja masla in mleka prepovedana na Sp. Štajerskem. Izšla je odredba, da morajo producenti mleka oddajati izdelano maslo v posebna zbirališča, ki se bodo osnovala v vsaki občini. Izdelovalci masla ga ne smejo na svojo roko prodajati, niti podariti. Tudi prosta prodaja mleka je prepovedana. Producenti ga morajo oddajati v mlekarne, kjer ga posnamejo, mlekarne pa ga prodajajo svojim odjemalcem.

d Klanje švin in Spodnjem Štajerskem (godevi, svini, ovac, telet) je prepovedano brez klavne lista. Tudi kmetje si morajo preskrbeti dovoljenje za zakolj živali za domačo uporabo.

d Nove ceste. Nemci nameravajo zgraditi med drugim sledeče cestne zveze: Kranj bodo zvezali s Podkorenem, z Domžalami in z Litijo; nadalje Kranj z Velikovecem na Koroškem. Ceste, tudi te, se pri višjem planinskem svetu, bodo široke 7,5 metra.

d 70.000 prebivalcev bo šel Maribor. Priklaplili mu bodo 24 okoliških občin.

d Bankovce po 1000 din so na Hrvatskem potegnili iz prometa in zamenjali za novi denar »kunec«. Do 3000 din bodo zamenjali z novim denarjem, za preostanek večjih vsot pa bodo dali bone. Zamenjali so po 1 dinar za 1 kunco.

d Nesreče s orožjem in razstrelivi so na Spod. Štajerskem jako pogostne. V gozdu pri Sv. Duhu nad Mariborom so otroci našli kup nabojev za točkovce. Naboje so izpraznili ter smodnik nasuli na kup in ga zažgali. Silovit plamen, ki je širil iz smodnika, je ožgal več otrok tako močno, da so zaradi opeklin trije umrli, nekateri pa so oslepek. d Nemška državna pošta je izvedla poštno nakazniško in poštno čekovno službo zasedbenimi pokrajinami Koroške in Kranjske v nemških markah po notranjenemških predpisih in pristojbinah.

Ne igrajte se s granatami in patroni, ki so zakrivil med mladino že toliko smrtnih nesreč. Obvestite o najdbi pristojne oblasti!

d Kder ima kravo s mlekom, ne dobi masti na Spod. Štajerskem. Kmetje in viničarji, ki imajo krave z mlekom, ne-dob nakaznice za mast in za olje. Posebno za revne družine je to jako hud udarec, ker so mleko dosedaj prodajale, poleg tega pa je bila edaj v poletnem času glavna hrana teh ljudi solata, za katero pa sedaj ne dobijo olja.

Novi grobovi

m Umrli so: v Metliki oče metliškega gospoda prošta Jakob Klemenčič, v Zališču pri Žužemberku uršulinka v škofji Loki ž. sestra Filomena Mohorčič. — V Ljubljani so odšli v večnost: očniški narednik France Oblak, vdova po trgovskem uslužbencu Tereziji Strniša, Marija Keršič, Marija vdova Tomažič roj. Damiani, trgovčeva hčerka N. d'ca Druškovič, soproga profesorja v pok. Marija Sileva, gostilničarka Ana Sunara roj. Škarica, Brigar Franc in žena profesorja Marija Cerček roj. Zupan. — Naj v miru počivajo!

Smrt hrabrega častnika

V drugi polovici prejšnjega meseca je bila zajela huda žalost prijazno briško vas Steverjan, ki na svojem slikovitem poboju tako zelo čuva naša lepa Brda. Tam sredi majnika je bilo, ko je vso vas pretresla bridka brzojavka: Komjančev Mirko je našel smrt na abesinskem bojišču. Ta vest je bila bolesta za vso vas.

Miroslav Komjanec se je rodil leta 1914 v trdni in ugledni Komjančevi hiši na Mocviru. Nadarjeni deček je šel v goriške šole in pozneje dovršil srednje industrijsko učilišče v Trstu. Postal je profesor na nadarjevalni šoli v Idriji. Ko je bil pred približno dvema letoma poklican v vojaško službo, si je kot fant s krepko roko in s korajžno voljo izbral letalstvo. Pred približno letom dni je bil kot podporočnik s svojim letalom poslan v Abesinijo, kjer je sedaj našel prezgodnji grob. Bil je tih, značilen, plemenit mladenič. Zaradi njegove preproste ljubeznivosti ga je imela rada vsa fara. Ko je odhajal v Abesinijo, se je prišel domov posloviti in Steverjanci kar ne morejo pozabiti, kako je obiskal vse sosedje in jim stisnil roko v slovo.

Dobro teden potem, ko je na županstvo prišla grenka vest o njegovi nenadni smrti 2. maja, je bila v Steverjanski cerkvi slovesna maša zadušnica. Kljub vedremu in sončnemu dnevu so bili sosedje in prijatelji, ki so napolnili cerkev, žalostni in potrti. Saj so prišli moliti za

dušo mladega prijatelja, ki je imel v sebi vse klince za lepo in plodno udeleževanje. Zadušnice so se udeležili tudi zastopniki stranke s pokrajinskimi podtajniki na čelu, nadalje zastopniki županstva, učiteljska in drugih krajevnih oblasti s šolskimi otroci. Pri katehizmi, ki je bil ves zasut s prekrasnim cvetjem, je stražila častna straža letalcev. Sv. mašo je pel domači g. župnik Ciril Sedej ob spremlu sosednih gospodov. Na koro je kvartet priznanih goriških mojstrov močno in toplo izvajal Persijev »Requiem« in druge žalostinke. Tudi orgle so bile v večjih rokah.

Ko smo po končanih cerkvenih obredih zapuščajši božji hram in se je skozi turobni mež čelo litanje neustolajljivih src, je človeka zajelo zamotje n mu stisnilo solze v oči. Hip grenke tragike je presunil dušo. V mesecu septembra lanske leto je pokojnikov brat Marjan v sebi ponosni cerkvi, ki je bila vsa polnopravna v zelenju, pel prvo sv. mašo, kmalu mladeža dela in novega življenja, danes smo se pa poslovili od mladega življenja, ki je prerano klonilo v grob. In vendar, koliko blagodejne tolažbe! Človek ni sam sebi namen, njegova pot vodi k Njemu, ki je življenje in Vstajenje. To srečno pot je dragi Mirko nastopil najprej! Ta zvršena misel naj napolni s blagoslovljenim mirom razžaloščena srca in naj prinese utehe blagi materi, dragi pokojnik naj se pa odpodije v božjem naročju!

Nova župnija na Sp. Krasu

Pred nekaj časa smo poročali, da je bila vikarijska cerkev v Temenici povišana v župnijsko, sedaj smo zvedeli, da je bil tudi vikariat v Vojšnici dvignjen v župnijo. Novi župnijski spadata k istemu predelu Sp. Krasa, ki je med svetovno vojno pretrpel najhujše razdejaje. Tu res ni ostal kamen na kamnu in je bilo za mnoge domove nemogoče določiti njihove nekdanje temelje. Ti kraji tvorijo sedaj županstvo Temnica, ki obsega duhovnije Temnica, Vojštica, Kostanjevica in Lipa.

Pred vojno je imela navadno vsaka teh vasi svojega dušnega pastirja. Zaradi pomanjkanja duhovnikov in zaradi težjih gospodarskih razmer, v katere je pahnilo grozno uničenje ves ta okoliš, Kostanjevica in Lipa po vojni nista imeli nikoli lastnega duhovnika. Prvo je navadno oskrboval gospod iz Opatjega sela, drugo pa gospod iz Skrbine, ki opravlja to službo še danes. Zadnja leta pa upravlja ostale tri duhovnije: Vojštica, Temnica in Kostanjevica g. Artur Zaletel, ki biva v Vojšnici in nosi naslov vojščiskega vikarja. Naravno,

da samo en duhovnik, četudi mlad in delaven, ne more zadostiti potrebam treh far.

Zato je sedanjí trikratni »gospod nunc«, ki je sam najbolj občutil breme nepovoljnega pastiranja, podvzel vse korake, da bi se kočljivo vprašanje na najprimernejši način rešilo. Vsaka izmed istih vasi si toplo želi lastnega duhovnika. Te žive želje vojna ni razdrobila. Poleg želje pa je treba upoštevati tudi gospodarsko moč, ki se tri zaradi vojni posledic. Zato se je rodila sledeča zamisel, ki se bo, če Bog da, tudi kmalu izvedla: Temnica, ki je postala župnija in bo razpisana, naj bi skupno z Lipo dobila enega dušnega pastirja, najmlajša župnija Vojštica bi naj pa skupno s Kostanjevico tudi imela svojega župnika. Tako bi bilo verskim potrebam ljudstva v veliki meri ustrezno in bi tudi njegova pridobitna zmožnost ne bila preveč obtežena. Kolikor vemo, se prebivalci vseh istih vasi z rešitvijo vprašanja strinjajo in so veseli, da bodo imeli v občini zopet dva dušna pastirja. Žele samo, da bi se ta tolažilna misel čimprej izvedla.

Iz Julijske krajine

p Kriškega škofa dr. Srebrničja je sprejel sveti oče papež Pij XII. v zasebni avdienti.

p Zemeljski plin metan bodo v večji meri uporabljali tudi v Trstu. Posebno industrija se bo lahko v veliki večini okoristila s tem novim sredstvom, ki se da uporabljati v tekočem in plinskem stanju. Tržaški župan se je že zanimal za to pridobitev in sedaj študirajo, kako bi najbolje uredili in uvedli porabo novega plina. Metan bi v mnogih primerih lahko nadomestil boljši premog, ki je v sedanjih razmerah drag in ga je tudi težje dobiti kakor pa prej.

p Spomladanskega romanja na Sv. Gore pri Gorici so se že začela. Prišlo je že tisočo in tisoče vernikov od blizu in daleč.

p Večja skupina delavcev bo iz Trsta odšla v Nemtije na delo. Prvenstveno pridejo v poštev tiisti delavci, ki so bili brezposelni. Vsi, ki so se bili že prijavili za delo, bodo dvignili te dni svoje potne liste in vse potrebne dokumente. Odhod iz katke delavske skupine je napovedan za dne 25. junija.

p Vosek je zgorel v cerkvi. V božjepotni cerkvi v Barbani je v zakristiji nenadoma začelo goriti. Ogenj se je vnel tam, kjer je bilo spravljeno sedem stotov voska. Ogenj je v kratkem času razbesnel in je uničil vsa cerkvena oblačila, preproge in razne druge cerkvene potrebščine. Iz

se dogaja vselej, kadar se poročila dva, ki pa imajo ljudi radi. Gotovo sta bila teh daril tudi vesela. Toda spomnila sta se pri tej priliki na tiste številne italijanske mladeniče, ki so se borili za domovino, nekateri morda že po več let, bili ranjeni in se zdaj zdravijo po bolnišnicah. Zato sta se odločila, da bosta te vojake na svoj poročni dan obdarovala. Za denar, ki sta ga prej namenila za prireditve slovesne svatbe, sta nakupila najrazličnejših daril in jih potem osebno nesla v rimsko bolnišnico sv. Jakoba ranjenem, ki so se globoko ginjeni prisrčno zahvaljevali zanje.

p Zlata kolajna za hrabrost je bila podeljena po smrti podporočnika sedmega planinskega polka Petru Golobu iz Gorice. Golob se je hrabro boril na grškem bojišču in je tam tudi padel.

p Več trgovcev, ki so skrivali živila, je bilo kaznovanih v Trstu. Pri veletrgovci Agati Chiaruttini so dobili skritih okrog 6000 jaje in jih je oblast potem zaplenila. Jajca so potem na trgu prodali. Na stanovanju trgovca Boscola so dobili skritega 100 kilogramov sladkorja. Pri trgovcu Francetu Prelogu so odkrili 30 litrov skritega olja. pri drogeristki Olgi Kozina so zaplenili večjo količino mila, ki ni niti po teži niti po količini maskebo odgovarjalo predpisom. Pek Vinko Švara in njegov sorodnik Josip Milač pa sta imela skritih pet vreč moke. Vsem prizadetim je policija blago vzela, nje same pa ovačila tudi sodišča.

pV Trstu je umrla Helena Gorjan, rojena Pegan, stara 26 let. Zapustila je moža Rudolfa in eno hčerko. Umrla je tudi vdova de Filippini, rojena Sinčić.

p Tri in pol milijona jaje zaplenjenih. Tržaška prefektura je 14. junija zaplenila v Trstu pri več veletrgovcih okrog 3 in pol milijona jajc, ki so bila shranjena v hladilnicah. Prizadete so bile trdke Brata Turin, Alberti-Fogar in Rocco-Lunghe. Samo v eni hladilnici je bilo 1.600.000 jajc. Vsi veletrgovci so bili odvedeni v zapor. Jaja pa bo oblast prodala prebivalstvu na trgu.

p Nesrečna smrt slovenskega akademika. Akademik Anton Doles, doma iz Standrova pri Gorici, je dokončaval svoje pravne študije. Pri nekih navadnih telovadnih vajah v Turinu je tako nesrečno padel, da si je zlomil hrbtenico in po nekaj dneh v hudih bolečinah svoji poškodbi podlegel. Ravnal je bil rojen 1. 1913. Po končanih gimnazijskih študijah v Tolminu je obiskoval visoko šolo v Padovi in Trstu. Bil je iz revne družine. Po naravi priden in vztrajen se je s poučevanjem rinal skozi solska leta in končno bil že tik pred ciljem, ko je zaradi tragične nesreče omahnil v prerani grob. Tihega, skromnega in poštenega fanta, ki je bil zaradi svoje žegavosti zelo prijeten družabnik, bodo njegovi tovariši in prijatelji ohranili v lepem spominu. Naj počiva v Bogu!

p Trojčke je rodila v tržaški bolnišnici žena težaka Viktorija Dušič. Vsi trije otroci, dve hčerki in en sinček, so popolnoma zdravi in zato zdravniki mislijo, da bodo ostali vsi pri življenju. Otroci so dobili imena: Lidija, Marija Luiza in Renato. Dušičeva je imela doslej že dva otroka. Za očeta trojčkov pravijo tržaški časopisi, da je

p S težnjo je padel in dobil smrtno poškodbo 62 letni kmetovalec Josip Vodopivec iz Dornberga, doma najbrž iz Albanije.

p Tri poreke. V sredo, 11. junija, sta se poročila v Gorici g. dr. Vladko Baša in gdč. Danica Kutin iz znane goriške trgovske hiše. — V soboto, 14. t. m. sta v Cepovanu stopila v sv. zakon g. Valerij Polavec, trgovski sodruidnik pri trdki Mavrič v Gorhici, in gdč. Danica Savli iz ugledne cepovanske družine. — Posestniški sin Daniel Trčon s Klanca pri Gorjanskem se je poročil z vrljo mladenko Anico Cotar s Taborja nad Dornbergom. Bog daj srečo!

p S koleza je padel na dutovljanski cesti 18 letni nameščene Jurij Glinšek in dobil hude poškodbe po vsem telesu.

p Predzmoč. Na železniški progi Trst-Videm se je 10 letni Noe Madotti hotel postaviti pred tovaršili in je nekaj metrov pred lokomotivo skočil čez tir. Lokomotiva je dečka sgrabila in povzela do smrti.

JABLIN - Jabolčnik

za izdelavo umetne domače pijače Vas stane za 50 litrov zavitek din 30.—, po pošti din 42.—, 2 zavitka po pošti din 78.—, 3 zavitki po pošti din 110.—. Predaja Drogerija Emons

Ivan Kanc - Ljubljana - Nebočičnik

Seznam padlih vojakov

Po obvestilih in informacijah, ki jih je Rdeči križ dosegel prejel, objavlja seznam mrtvih:

Beseljak Ljubo, narednik-vodnik Divulje, dne 11. aprila padel z avionom in utonil. Pokopan v vasi Albanija pri Divuljah. Inf. Bricevič padel v Sumadiji v okolici Mladenovca. Priča poimni Tarman Slavko, Josenec. Barjaktarovič Fajko, 3. pos. polk Logatec. Blambasi, komandant batalja, 45. pos. polka, padel pri Mariboru ob napadu Stuke.

Cervan Ivan, redovnikuhar, padel 6. aprila pri bombardiranju v Novem mestu.

Fresel Stjepan, redov 40. polka, padel 14. aprila. **Golič Marko**, prof. meš. šole. Vojnik pri Celju, res. poročnik vrbskega plan. polka, padel 14. aprila in je pokopan v Gorah Snjegotini pri Tešlju. Gril, sin cerkovnika v Moravah, muzika škola. Vrasc, raztrgan od granate. Golobovič Vjekoslav, rezervni raztrgan od kl. 505. pionirske čete, Varadina, umrl 17. aprila v Varadini, Gradska bolnica. Golob St. 17. aprila v 12. občini Gorje pri Bledu, bil zasut mešan.

Grubelj Fran, prof. meš. šole. Vojnik pri Celju, res. poročnik vrbskega plan. polka, padel 14. aprila in je pokopan v Gorah Snjegotini pri Tešlju. Gril, sin cerkovnika v Moravah, muzika škola. Vrasc, raztrgan od granate. Golobovič Vjekoslav, rezervni raztrgan od kl. 505. pionirske čete, Varadina, umrl 17. aprila v Varadini, Gradska bolnica. Golob St. 17. aprila v 12. občini Gorje pri Bledu, bil zasut mešan. **Grubelj Fran**, redov, umrl 10. aprila v bolnišnici in pokopan na boln. pokopališču v Mostarju.

Hafner Ivan, Prezidi-Vražji vrtec, pokopan v kraju Urta. **Hrabolek Ivan** iz Celja, poročnik tehn. čete Banjaluka, je bil ubit od kmetov 12 km od Tešlja. **Hajaki Ignac**, redov 2. čete 3. pos. batalja, padel 9. aprila.

Koprive Pavel, roj. 1909, padel Horjul-Vrhnika. **Kranje Ivan**, Meje, p. Sv. Barbara v Halozah, padel pri Kisiuri. **Kremer Aloja**, skladiščnik gradbenega podjetja Zupan, ustreljen pri Brežicah dne 19. aprila. **Kren Friderik**, polkovnik, padel v Kumanovu. **Koman Stan**, Banjaluka. **Kukič Peter**, akt. let. poročnik, 215. baze Banjaluka, padel nad Segedinom. **Kobal**, letalski kapetan, padel. **Kink Vladimir**, akt. poročnik Novi Sad, padel z gorcem avionom v zračni borbi pri Stracinu blizu Kumanova. **Kobelič Ivan**, Branci, občina Vinica-Cernomelj, padel pri mestnem kopališču v Zagrebu. **Koderman** iz Ljubljane, bil ubit v Nišu 8. aprila pri bombardiranju železniške delavnice. **Kovač Ivan** iz Senčurja pri Kranju, uslužen v delavnici v Nišu, ubit pri bombardiranju 8. aprila.

Ljepović Stevo ali Pej, redov, vas Jahianica, Bosanska Gradiška, umrl 12. aprila v gozdu Smreče nad Ljubljano. Pokopan 13. aprila na pokopališču Smarje-Sap.

Marič Josif, Ljubno 57, p. Podnart, redov tehnične čete 1. plan. batalja, padel na veliki petek v Smartnem pri Litlji kot žrtev letalskega napada. — **Marjetič Alojz**, doma pri Celju, kraljeva garda, Dedinje, 6. aprila ranjen, 28. aprila umrl v bolnišnici Gradno, pokopan 1. maja. **Mašera Sergij**, poročnik bojnega broda »Zagreb«, umrl ob priliki eksplozije broda. **Miklavčič Rudolf**, podnarednik, Zaječar. **Milakar Anton**, Javor 42, p. Dobrunje, ustreljen v cerkveno pokopani v Podpeči. **Medvedšek**, redov-dijak 1. polka teške art. 9. bater., 3. aprila zadet od bombe

v Kavadarju. Pokopan v bližini Kavadarja. **Mešak Jakob**, Primsko, Mehle Ivan, akt. tand. kapetan, padel v Sarajevu.

Nežmah, podpolkovnik, padel v Ptdja. **Nežmah M. Avgust**, let. kapetan II. razr. iz Ljubljane, padel 6. aprila v Hajlovi pri Sarajevu, tam pokopan. — **Novak Anton**, palir, Smarje pri Jelšah, padel nad Meško-Slatna gora 8. aprila ob 8 zjutraj, zadet v srce. **Novak Stjepan**, 3. pos. polk, Logatec. **Novak Leopold**, redov 112 art. polka Zagreb, dne 11. aprila umrl v bolnišnici v Zagrebu, pokopan na Mirogoju.

Oreškar Alojzij, redov 29. čete, 4. dijaško bataljona, padel v Varcar Vakufu, Vrbska banovina, 14. aprila, pokopan na rmt. pokopališču v grobnici št. 2. **Oblak Franc**, orožn. narednik, padel 5. aprila ob prvem bombardiranju Beograda, ko je bila zadeta kasarna šandarm. komande. **Oder Anton**, orožn. narednik, padel 6. aprila ob prvem bombardiranju Beograda. **Okič Stane**, ustreljen iz aviona v Tešlju 12. aprila.

Petrlič, kapetan fregate Divulje, padel na veliki petek z hidroavionom v morje in utonil. Pokopan v Kaštelu Staremu. **Pojed Mirko**, Zagreb, Vasučišče 8, padel 12. aprila 6 km od Mostarja, smer Libuško. — **Potočnik Ivan**, narednik, Zaječar. **Pernuš Andrej**, 1. četa, 3. pos. polk, Logatec, padel 7. aprila.

Razorskič Alojzij, Vinica, Iara Poče, ustreljen v noči od 10. na 11. april v Notranjih Gorah, tam cerkveno pokopan. **Reme Stanko**, Trebnje, Ribič Ivan, redov 12. čete, 3. bataljona v Vrbi, Slav. Brod, umrl 14. aprila, pokopan na rkt. pokopališču v Novi Gradli. **Relić**, Vinica, Ormož.

Stenovec Anton, rez. podnar. 6. konj. polka, Zagreb, roj. 1912, iz St. Pavla pri Celju, pripeljan ranjen v bolnišnico 11. aprila, kjer je umrl 13. aprila. **Šovčič Anton** iz Slovenjgradca 49, padel pri mestnem kopališču v Zagrebu.

Škerlj iz Skofje Loke, padel pri gradu Turnišu, pokopan v parku Turniš.

Točaj, rez. podnarednik, ranjen 10. aprila ob 9 zjutraj od topovske granate; umrl 11. aprila ob 2 zjutraj v ambulanti v Vitrovič, cerkveno pokopan v Vitrovič. **Tešić Janka** iz Loke pri Kamniku, umrl 23. aprila v bolnišnici v Sarajevu, tam pokopan. **Velik Halil**, 3. pos. polk, Logatec. **Vilhar Divulje**, Vrtar Josip iz Mislina, stanujoč v Dravogradu 67, padel pri mestnem pokopališču v Zagrebu. **Vajevič K. Petar**, peš. mlajor, kmtd. 1. plan. batalja, žrtev letalskega napada v Novem mestu.

Zupav Franc ali **Ivan**, ustreljen v Murtenici, vas Rozanstvo. **Zieherl Milan**, podnarednik, Zaječar. **Zakovšek Vjekoslav**, Dalj, okraj Osijek, utonil v Ljubljani, Polje, št. akta XIX, III, 27-17. **Zvone Stanko**, Domžale, ustreljen v Petrovem selu pri Novem Sadu.

Požvedovalna pisarna Rdečega križa na Mikloševci c. 22b v Ljubljani, naproša niše imenovanja, da dvignelo pošto, ki je samarijanske raznašalke zaradi pomankljivih naslovov niso moge izročiti adresantu v roke: **Rodbina Andrej** M. Sretana, Čujnik Ivan, Pavlovič Branislav, Piro Boris, Schweiger Ljudmila, Vidmar Mirko, dr. Varsak.

Še nekaj kratkih

Brzi vlak je treščil v poln avtobus v Sanduskyju v ameriški državi Ohio. Več mrtvih in ranjenih.

Velike poredaji divjaje v Srednji Indiji in v pokrajini Ausan, kjer je 20.000 ljudi moralo zapustiti svoje domove.

Najstarejši vladar na svetu je sedaj švedski kralj Gustav s svojimi 83. leti.

Okrog 4000 ljudi je sprejel sv. oče ono sredo v Vatikanu, med njimi več sto italijanskih in nemških vojakov.

Finsko ministristvo za narodno obrambo je vpoklicalo pod orožje vse letnike od 1897 dalje.

Zaradi štednje s papirjem bo s 1. julijem prenehalo izhajati v Nemčiji okoli 100 nemških listov, in časopisov.

Velik požar v občini Korkeev na Poljskem je uničil 235 hiš ter 87 senikov in kašč.

V bojih na Kreti je padel eden najbolj znanih višjih nemških oficirjev general Schramme v lastnosti kapitana v nekem polku padalec.

Predor pod morjem se sgradi v zadnjih štirih letih na Japonskem med Simonosekijem in Mojo.

Na tla je padlo letalo petniške proge Bukarešta-Sofija; 10 potnikov je mrtvih, med njimi svetnik bolgarskega poslanstva in tiskovni zastopnik nemškega poslanstva v Bukarešti.

Velik požar je divjal te dni v neki tovarni pri Helsinkih na Finskem.

Največja tovarna čevljev je pogorela 18. junija v Romuniji.

Silen vihar je divjal v Alahabadu in okolici v Indiji; uničil je 3000 hiš.

Nov zakon o gledališčih pripravljajo v Rimu.

Naravnost

n Anton Ferlin iz Mal. Lipja, občina Hinje, se še ni vrnil. Služil je rok v Pirotu, 1. bater. 26. art. puk, ob začetku vojne pa se je moral javiti v Nišu, 15. peš. puk. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči ženi Ivani Ferlin, Malo Lipje 18, občina Hinje.

Sv. Duh nad Skofje Loke. Z zavrtki smodnika se je te dni igralo več otrok v bližnjem gozdu. Otroci so smodnik raztresli in ga zažgali. Smodnik je bušil z velikimi plamenom in otroke, češ po številu, hudo opek. Dvema grozi nevarnost, da bosta oslepela.

Dobro sosodstvo je pogoj za pravilno in uspešno delo

Laponke se igrajo z vrto

p Smrtna nesreča na goriškem Travniku. Zadnjo soboto okrog 10 dopoldne se je na Travniku v Gorici ravno pred prefekturno palačo pripetila grozna nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. G. Valdo pl. Reja, posestnik v Kozani- je prihajal mimo vladne palače proti spodnjemu koncu Travnika, kjer zavije pot v Reštelj. Hodil je ob pločniku in držal kolo v roki. Nenadoma pridrvi vzdolž Travnika težak avto in naglo zavije na cesto ob prefekturi. Zaradi prehitre vožnje je avto zdrknil s svoje predpisane desne strani na levo in je z vso silo treščil v nič slutečega Rejo. Zadel ga je odspredaj, ga prevrnil pod kolesje in ga povlekel več metrov s seboj. Ko je šofer voz ustavil in so izpod njega izvlekli Rejo vsega razbitega, je bil revež že mrtev, ker je dobil več težkih zunanjih in notranjih poškodb. Pokoj njegovi duši, žalujoci družini, zlasti obupani ženi in bratu odvnetniku, naše najskronejšo sožalje!

p Nesreče. Tržačan Stefan Uršič je ponoči prečkal ulico Guardiella Timignano v Trstu, ko je pridrvel avtotaksi, treščil vanj in ga butnil v stran. Uršič je padel in se pri tem precej pobil. — 14-letna šolarka Marija Fatur je cepila pred domačo hišo v Trstu polena. Pri tem pa ji je trska odletela v desno oko in ga poškodovala. Povrh tega ima deklica lažje poškodbe tudi po četu in licu. Njeno desno oko je v nevarnosti. — Mihael Valenčič iz Trata je padel z lestve, ki je bila priložena k zidu. Padel je na glavo in odnesel več brazgotin. Reševalci so ga odpeljali v bolnišnico. — V lonec vrele vode, ki ga je mati s štedilnika postavila na tla in potem odšla, je v hiši kmeta Emila Porčina vtaknil svojo desnico dveletni sin. Vso roko si je oparil in na njegovo kričanje je priletele mati in preprečila še hujšo nesrečo. Otrokov poškodbe so težke. — S kozoletca je blizu

Izkazujte zasedbeni oblasti dostojanstveno dolžno čast in spoštovanje!

Fr.
Jaklič

V pustiv je šla

Matija Novljan v Hudem Koncu in Mica Novljanova roj. Strók z Babjih Gredi sta mož in žena. Ako bi hotel natančneje poizvedovati, bi lahko izvedel, kdaj sta stopila v zakon. Ker pa ni toliko važno, ne maram poizvedovati; zvezana sta že, meni ju ni treba šele ženiti. Opisovati vse trnjeve poti, po katerih sta se ubijala toliko časa, da sta se našla in vzela, pa tudi nočem, da bi mi kdo ne očitil — kar se zgodi tako rado — da ljudi opravljam.

I.

Minilo je dobro leto po poroki. Pri Novljanovih je že tekla okajena rodbinska zibel, v kateri se je zibal bodoči gospodar. Srečna mati, mlada Novljanica, je veselo prepevala, kadar ga je devala v zibel. Stara Novljanica ga je varovala urokov in drugih nezgod, katere so nevarne otrokom. In srečni oče Matija Novljan bi bil najrajši visel nad zibeljo in mu igral, da bi se Novljanček smejal.

»Micka, meni je podoben,« je često dejal ženi prav ljubeznivo.

»Ej, ti nič ne veš: moje oči ima, pa moja usta,« mu je ugovarjala žena in se radostno smejala.

Mož pa pogleduje ženo in sina, da bi se prepričal, ali je res tako. Potem pa, ko se ni mogel prepričati, je dejal odločno:

»Pa naj bo! Nos je pa moj! Pa reci, da ni res!« In stisnil je sinčka za drobni nasek, da je otrok zajokal.

»Oh, še odtrgal mu ga boš s svojo debelo roko,« ga je posvarila ona in ga pahnila od otroka.

Mlada, Novljan in Novljanica, sta se imela rada. Ljudje, ki vse izvedo in vidijo, niso vedeli povedati nič hudega.

Včasih sta si prišla res malo navzkriž, toda kmalu sta poravnala in bilo je zopet dobro. Stara dva sta živela sicer na kotu, vendar sta jedla pri mladih, ker sta delala. Prčec nista mislila iti na kot. Ko je pa mlada prišla takoj burkle, ko se je primočila, je dejala stara:

»Nama ne bo merila želodcev!« In prenesla sta stara dva svoje reči v drugi konec. Celó kuhala sta si v začetku sama.

Eh, stari se neradi umikajo mlajšim in hišna mati le z veliko nevoljo in jezo izroči burkle snabi. Večje nezgode pa ni bilo.

Stara Novljanica je vedno pazila, kako kuha snaha, ali varčuje z moko in soljo, ali se ji smilijo drva in druge reči. Mica je to opazila in zato je varčevala z vsem. Ko je pa stara izprevidela, da snaha ne gospodinja prenapačno, se je omedila in ji je bila poslej dobra, kolikor je mogla.

Novljan je bil prodal tele mesarju. V nedeljo predpoldnem mu je naštel mesar kupnino. Novljan vesel spravi denar. Popoldne po nauku krene v gostilno, da ga izpije polič ali dva, ker je dobro prodal tele. Vest mu je sicer dejala:

»Po njo pojdi!«
Toda odgovarjalo mu je nekaj:
»Kdo bo pa pri otroku? Sam bodi enkrat vesel!«

Novljan je poslušal zli glas, stopil sam v gostilno in sedel k mizi. Brž se je lesketalo rušno vince v steklenici in kozarcu. Prihajali so še sosede in znanci in pričelo se je popivanje.

Novljanica je pa zibala, pela in prav željno čakala moža. Vedno se je ozirala skozi okno, toda mož se le ni prikazal. Skrbelo jo je, kam je šel, ker ji ni povedal. V cerkvi je vedela, da ni, ker se bile liturgije minule že zdavnaj, za molitev pa tudi ni bil prevnet. Izprašuje ljudi, ki so prihajali pod oknom, ali ga je videl kdo, toda nihče ga ni videl niti vedel, kje bi bil. Jezila se je, ker ji napravila take skrbi. Naposled pride mimo soseda Rožička.

»Ali si videla kje našega?« vpraša v veliki skrbi Novljanica.

»Kaj ne veš, kje je?« se začudi soseda. »Ali ne veš, da je pri Skobcu in pije... pije?«

»Pije? Ni mogoče!« odmaje neverjetno Novljanica.

»Saj sem ga videla! Saj sedi pri Skobcu za mizo! Misliš, da pije vodo? Mnogo jih je tam, moj je tudi, in pijó, hudo pijó... Oh, reve smo me žale, nihče se ne briga za nas, delamo in se

potimo, toda možje zapravljajo,« nadaljuje Rožička vzdihujoča, ko je videla, da je znanki hudo. »Jaz sem že vajena, ker sem dolgo poročena, pa ti? No, ti se moraš šele privaditi.«

Po teh ne pretolažljivih besedah odide, ker se ji je mudilo.

»Oh, v gostilni sedi in pije,« vzdihuje bridko mlada žena. »Mene pa je pustil samo doma. Prodaj je tele, denar pa zapiva. Uh, kaj bo! Pa mi niti ne pove, kam gre!«

In hipoma ji je bilo hudo, kakor že nikdar ne, kar je poročena. Zeljno je pričakovala moža domov, toda njen mož, po katerem je tako hrepela, jo je pustil doma ter šel v gostilno, česar ji niti niso povedali! Nasloni se na mizo in se zamisli.

Vajena je bila, da ni storil brez njene vednosti ničesar in ni šel nikamor. Na, sedaj pa tako naredi, da gre v gostilno, njo pa pusti doma! Oj, da bi bil vsaj dejal: »Micka, pojdi z menoj, da tudi ti piješ!« Pa nič, niti ne pove mi ne! Gotovo bi ne bila šla z njim, naj bi bil šel sam, kakor je šel sedaj, samo povedal naj bi bil! Oh, pokazal je, da me ne pogreša, da mu je pijača več kakor jaz. Tudi denar se mu ne smili, kakor da bi ga imel preveč. Za tele je izkupil nekaj, a sedaj misli, da mora pognati.

Dete se je zbudilo in je zajekalo, ker zibel ni več tekla. Mlada mati se nagne čez zibel, da potolaži in zopet uspava dete.

»Kje je pa Matija? Kam je šel?« vpraša stara Novljanica, ko pride čez nekaj časa v hišo.

»Piti!« odvrne Mica nevoljno.

»Ali sta se kaj sporekla, ker se držiš tako ježno?«

»Nič sporekla. Menite, da bom vesela, ker zapravlja denar? Saj ga nimamo toliko odveč! In to tele tudi ni bilo predrago!« odvrne osorno.

»Zakaj se jezíš, ako si ga privoščiti mero? Ali ne dela?«

»Dela? Kajpak! Jaz pa s prekrižanimi rokami sedim za pečjo, kaj ne?«

»I, ne buduj se! Gospodar je le on. Stori lahko po svoji volji, saj je vse njegovo.«

»In mojega ni nič? Kaj sem pa jaz pri hiši?« zavpije razžaljena mlada žena in zajoka. »Oh, gorje meni, pa tudi vam pred Bogom, ker mi ščujete moža, da je sedaj tak!«

»Kakšen je? Zakaj ga opravljaš? — Dober je bil vedno, popival ni nikdar, in ako je danes šel na en kozarec, zato še ni pijanec. — Naj ga izpije, kolikor mu ga je treba!« zagovarja Novljanica sina, ker ni mogla premagati materinske narave.

Njena vest je pa bila čista, ker sina ni nikdar ščuvala zoper snaha, kar se je dozdevalo snahi le v naglici in razburjenosti.

»Naj pije torej? Zapije naj vse? Sedaj vem, da ste ga vi naščuvali, ker doslej še ni bil tak.

Mož navade
Oče boksar kaznuje sina za slabo pričevanje.

Kaj sem vam storila šalega? Kaj sem se pregrešila? Ali sem vam morda kaj očitala?«

»Pa pojdi ponj, če misliš, da ne moreš iti pol ure brez njega,« zavpije mati in gre iz hiše v svoj konec.

»Ponj ne grem, kakor bi ne vedel sam, kam domov,« misli sama pri sebi. »Smejali se mi bodo ljudje in mi privoščili. Oh, mar bi bila ostala rajši doma pri očetu in materi!«

In tožilo se ji je po sončnih Babjih Gredah, kjer je preživela lepa dekliška leta.

Vzdigne otroka iz zibel in gre na vrt. Po mladansko sonce je prijazno obevalo Krajino; iz tal so kile cvetice in odpirale svoje pestrobarene glavice; na cvetočem drevju so šumeli bučni roji in krilati pevcí so se kosali v napavih. Vse se je veselilo, vse radovalo novega življenja.

Le Novljanica, mlada Novljanica v Hudem Koncu ni bila vesela in se ni radovala pomlajajoče se narave. Bridkosti in težave zakonskega življenja so ji grenile sleherni veselje in ji rosile bujna lica s solzami. Iskala je na vrtu samote, da bi je ne videl nihče in bi sama premišljevala svoje žalostno stanje. Nikdar se ji še ni zdelo na svetu tako hudo, kakor to nedeljo popoldne. Pritiskala je ihteč svoje drobno dete k sebi in vzdihovala:

»Oh, da imam vsaj tebe, sinček moj! Ne, ti me ne zapusti, nikdar me ne boš šelil in jezil tako, kakor tvoj oče! — Oh, dete, ljubo dete!«

In poljubljala je sinka iskreno in se tako tešila.

II.

Toda Matija Novljan je bil v gostilni svojo ženo popolnoma pozabil. Ker ni bil vajen pijače, je postal kmalu židane volje ter je vesel objemal svoje sosede, kateri so slastno pili za Novljanov denar. Bili so pravi bratci, kakršnih je mnogo v Hudem Koncu, katerim se denar za pijačo ne smili nikdar. Trkali so z Novljanom, peli zdravice in mu dopovedovali, da je Matija Novljan šele sedaj pravi mož, ko je prišel v njih družbo. In Novljanu je to gorenje tako ugajalo, da so mu stopale solze v oči. Nespeten se je zdel samemu sebi, da je doslej ostajal doma.

»Tako je, Matija, tako! Kdo bi vedno stražil ženo doma in zibal!« pravi sosed Medén in ga udari na ramo.

Vsi se zakrohota in urežejo za stariim Kozarčkom, kateri je krožil staro Kančnikovo:

Ne dajte ženám,
da b' hlače nosile,
da bi prot' vam
oblast zadobile!
Varujte vsaj to
največje blago!

»Kaj? Ali jaz nisem mož? Ali ne nosim hlače?« vzroji Novljan, ko razume pomen pesmi.

»Kdo tega ne ve? Vina na mizo!«

»Tako! Tako! Novljan! Pijmo, dokler je denar in nedelja!«

Pa so zopet pili in zopet peli. Denar je ginil Novljanu iz mošnjice, glavo mu je polnilo vino, in tako ni videl nič drugega kakor pijačo v steklenicah in vrtoglave sosede okoli mize. Zatonilo je zlato sonce in tihi mrak se je spuščal na zemljo. Treznjeji so drug za drugim izginjali iz gostilnice in skrivaj bežali domov, kamor jih je podila vest. Po nekatere so pa prišle žene in jih odtrgale od pijače.

V mraku je bila Novljanica zakurila in postavila večerjo. Celó popoldne ni bilo moža domov; celo popoldne je popival. To je bilo mladi ženi vendar že preveč. Zdelo se ji je, da jo zančuje in draži nalašč, ker je ni povabil s seboj, niti povedal, kam gre. To dozdevanje jo je tako jezilo in žalostilo, da je prejkola skoraj vse popoldne. Smilil se ji je tudi denar, katerega dajo za pijačo. Mati je nekaterekrat prišla pogovor, toda, ker ji snaha ni odgovarjala, je obmolknila in se na tihem jezila na-njo.

Kaša je že vrela, njega pa le še ni bilo. Sedaj se pa ne more več premagovati.

»Mati, poglejte malo v peč, da se ne zamodi,« veli stari in gre po moža.

»Meni nič mari,« jo zavrne mati jezna, ker prej ni hotela govoriti z njo.

In tako se je kuhala kaša sama pri ognju.

Trda tema je bila že po vasi, ko je hitela Novljanica po moža. Premišljevala je, kaj bi govorila v gostilni, kako bi ga spravila domov. Ugibala je, kdo bi bil še v gostilni, in kakšen je mož, ali je že hudo vinski ali še ne.

(Nadaljevanje prih.)

Vrednost lire v dinarjih

Preračunavanje dinarjev v lire in obratno

Po novem razmerju med dinarjem in lire se dinarji preračunavajo v lire takole:

1 din = 0.38 lire	52 din = 19.76 lire
2 din = 0.76 lire	53 din = 20.14 lire
3 din = 1.14 lire	54 din = 20.52 lire
4 din = 1.52 lire	55 din = 20.90 lire
5 din = 1.90 lire	56 din = 21.28 lire
6 din = 2.28 lire	57 din = 21.66 lire
7 din = 2.66 lire	58 din = 22.04 lire
8 din = 3.04 lire	59 din = 22.42 lire
9 din = 3.42 lire	60 din = 22.80 lire
10 din = 3.80 lire	61 din = 23.18 lire
11 din = 4.18 lire	62 din = 23.56 lire
12 din = 4.56 lire	63 din = 23.94 lire
13 din = 4.94 lire	64 din = 24.32 lire
14 din = 5.32 lire	65 din = 24.70 lire
15 din = 5.70 lire	66 din = 25.08 lire
16 din = 6.08 lire	67 din = 25.46 lire
17 din = 6.46 lire	68 din = 25.84 lire
18 din = 6.84 lire	69 din = 26.22 lire
19 din = 7.22 lire	70 din = 26.60 lire
20 din = 7.60 lire	71 din = 26.98 lire
21 din = 7.98 lire	72 din = 27.36 lire
22 din = 8.36 lire	73 din = 27.74 lire
23 din = 8.74 lire	74 din = 28.12 lire
24 din = 9.12 lire	75 din = 28.50 lire
25 din = 9.50 lire	76 din = 28.88 lire
26 din = 9.88 lire	77 din = 29.26 lire
27 din = 10.26 lire	78 din = 29.64 lire
28 din = 10.64 lire	79 din = 30.02 lire
29 din = 11.02 lire	80 din = 30.40 lire
30 din = 11.40 lire	81 din = 30.78 lire
31 din = 11.78 lire	82 din = 31.16 lire
32 din = 12.16 lire	83 din = 31.54 lire
33 din = 12.54 lire	84 din = 31.92 lire
34 din = 12.92 lire	85 din = 32.30 lire

35 din = 13.30 lire	86 din = 32.68 lire
36 din = 13.68 lire	87 din = 33.06 lire
37 din = 14.06 lire	88 din = 33.44 lire
38 din = 14.44 lire	89 din = 33.82 lire
39 din = 14.82 lire	90 din = 34.20 lire
40 din = 15.20 lire	91 din = 34.58 lire
41 din = 15.58 lire	92 din = 34.96 lire
42 din = 15.96 lire	93 din = 35.34 lire
43 din = 16.34 lire	94 din = 35.72 lire
44 din = 16.72 lire	95 din = 36.10 lire
45 din = 17.10 lire	96 din = 36.48 lire
46 din = 17.48 lire	97 din = 36.86 lire
47 din = 17.86 lire	98 din = 37.24 lire
48 din = 18.24 lire	99 din = 37.62 lire
49 din = 18.62 lire	100 din = 38.00 lire
50 din = 19.00 lire	1000 din = 380.00 lire
51 din = 19.38 lire	

0.05 lire = 0.13 din	46 lire = 121.02 din
0.10 lire = 0.26 din	47 lire = 123.69 din
0.20 lire = 0.53 din	48 lire = 126.37 din
0.30 lire = 0.79 din	49 lire = 129.05 din
0.40 lire = 1.05 din	50 lire = 131.73 din
0.50 lire = 1.31 din	51 lire = 134.40 din
0.60 lire = 1.58 din	52 lire = 137.08 din
0.70 lire = 1.84 din	53 lire = 139.76 din
0.80 lire = 2.10 din	54 lire = 142.44 din
0.90 lire = 2.37 din	55 lire = 145.12 din
1.00 lire = 2.63 din	56 lire = 147.80 din
2.00 lire = 5.26 din	57 lire = 149.97 din
3.00 lire = 7.89 din	58 lire = 152.14 din
4.00 lire = 10.52 din	59 lire = 154.31 din
5.00 lire = 13.15 din	60 lire = 156.48 din
6.00 lire = 15.78 din	61 lire = 158.65 din
7.00 lire = 18.41 din	62 lire = 160.82 din
8.00 lire = 21.04 din	63 lire = 162.99 din

9.00 lire = 23.68 din	64 lire = 165.16 din
10.00 lire = 26.31 din	65 lire = 171.02 din
11.00 lire = 28.94 din	66 lire = 176.88 din
12.00 lire = 31.57 din	67 lire = 182.74 din
13.00 lire = 34.20 din	68 lire = 188.60 din
14.00 lire = 36.84 din	69 lire = 194.46 din
15.00 lire = 39.47 din	70 lire = 200.32 din
16.00 lire = 42.10 din	71 lire = 206.18 din
17.00 lire = 44.73 din	72 lire = 212.04 din
18.00 lire = 47.36 din	73 lire = 217.90 din
19.00 lire = 49.99 din	74 lire = 223.76 din
20.00 lire = 52.62 din	75 lire = 229.62 din
21.00 lire = 55.25 din	76 lire = 235.48 din
22.00 lire = 57.88 din	77 lire = 241.34 din
23.00 lire = 60.51 din	78 lire = 247.20 din
24.00 lire = 63.14 din	79 lire = 253.06 din
25.00 lire = 65.77 din	80 lire = 258.92 din
26.00 lire = 68.40 din	81 lire = 264.78 din
27.00 lire = 71.03 din	82 lire = 270.64 din
28.00 lire = 73.66 din	83 lire = 276.50 din
29.00 lire = 76.29 din	84 lire = 282.36 din
30.00 lire = 78.92 din	85 lire = 288.22 din
31.00 lire = 81.55 din	86 lire = 294.08 din
32.00 lire = 84.18 din	87 lire = 300.00 din
33.00 lire = 86.81 din	88 lire = 305.92 din
34.00 lire = 89.44 din	89 lire = 311.84 din
35.00 lire = 92.07 din	90 lire = 317.70 din
36.00 lire = 94.70 din	91 lire = 323.62 din
37.00 lire = 97.33 din	92 lire = 329.54 din
38.00 lire = 99.96 din	93 lire = 335.46 din
39.00 lire = 102.59 din	94 lire = 341.38 din
40.00 lire = 105.22 din	95 lire = 347.30 din
41.00 lire = 107.85 din	96 lire = 353.22 din
42.00 lire = 110.48 din	97 lire = 359.14 din
43.00 lire = 113.11 din	98 lire = 365.06 din
44.00 lire = 115.74 din	99 lire = 370.98 din
45.00 lire = 118.37 din	100 lire = 376.90 din

Kupuite pri tvrdkah, ki oglašajo v „Domoljubu“!

Smola barona Dorivala

Iz sosedne sobe se je slišal pogovor. Dorival je slišal, kako razlaga ravnatelj ženski, kakšne težave so dandanes s posojili, zlasti še, kadar jemlje kdo posojilo vdrugič. On sam da tega posla ne more sprejeti, da pa bo gledal, da dobi posojilo pri poslovnem prijatelju. Izgovoril si je nagrado in prosil ženo, naj njemu zaupa posojilo.

Nerada je žena sprejela ponudbo. Pripovedovala je, da prav te dni rabi nujno denar, hči se hoče poročiti, zet pa da zahteva doto v gotovini.

»Prav ima,« je slišal Dorival gospoda Adamka pripomniti. Zagotavljal je ženo, da bo storil, kar je v njegovi moči. Takoj je prišla dama ven. Imela je kakih petdeset let in bila dobro oblečena.

»Koga naj sporočim?« začelva postarna gospodična Dorivalu. Da ji posetnico, ki je bila prav za ta obisk pripravljena.

Gospodična bere.

»V kakšni zadevi boste govoriti z gospodom ravnateljem, gospod žagar?«

Dorival ji da dopisnico, podpisano od gospoda Adamka. Gospodična si vtisne oznako v glavo, odpre knjigo, kjer kmalu najde, kar je iskala.

»Tiče preskrbe konzulata?«

Ko Dorival priklina, izgine v sobo, da pripravi gospoda ravnatelja na novega gosta. Vrne se kmalu in odpre vrata, vdolana v plačilno mizo:

»Gospod ravnatelj Adamek prosi gospoda Žagarja, da vstopi.«

Dorival vstopi v delovno sobo gospoda Adamka. Zagleda nizkega moža, ki mu je po rumenjastem obrazu rasla kozja brada. Imel je podplute in vnete oči.

Staromodna zofa iz mahagonija z zeleno prevleko in dvojne stolove, med katerima je stala okrogla miza, je bilo v zadnjem delu sobe. Spreddaj, ob oknu, je stala pisalna miza gospoda Adamka, desno od mize ob steni pa majhna, dozdnevno močna blagajna. Tja so Dorivalu plavale hrepeneče oči. Najbrž bo tam pismo ...

»Me vseli, da ste prišli k meni, gospod žagar!« pozdravi Adamek gosta. Dorivalu ponudi stol, prinese zabojček cigar, zapre vrata v prednjo sobo in sede na drug stol.

»Pretresala bova čisto mirno vašo zadevo,« pravi s prijaznim nasmeškom. Kadite? Torej konzul bi radi postali?«

Dorival cigare odkloni, ker so mu bile pretežke, ponudi pa Adamku svoje cigarete. Adamek pohvali cigarete.

»V Pudobu imam tovarno za gume,« pravi Dorival. »Morda poznate tvrdko Žagar & sin?«

»Kajpak jo poznam!« laže Adamek.

»Po očetovi smrti sem tvornico sam vodil. Zdaj sem jo prodal. Zelo ugodno. V temlo mestu bi se rad naselil, ker mi pač več nudi kakor Pudob.«

»Čisto prav imate,« mu pritrdi Adamek.

»Imam kar precejšnje premoženje.«

Adamek napne ušesa.

»Imam izvrstne reči, ki vam z njimi lahko postrežem,« prekine Dorivala, zatisne eno oko, gleda z drugim prekanjeno gosta in si obliže vseh pet prstov na desni roki. »Velikanske reči! Na primer, glejte, posojilo na prima predmestno posestvo, kjer lahko zaslužite 20 tisoč dinarjev, ko bi mignil. Kupčija, ki bi je ne privoščil niti lastnemu bratu, tako odlična, tako gladka. Pa o tem pozneje. Nadaljujte, gospod žagar. Z zanimanjem poslušam.«

»Hočem samo, da v mestu ne bi bil rad tako — tako nič!« nadaljuje Dorival. »Čisto odkrit bom do vas, gospod ravnatelj. Vaša osebnost me je kar prijetno iznenadila.«

»Zahvalim, gospod žagar,« reče Adamek in se mu kar samo smeje. »Poleg tega vam morem dati zagotovilo, da ste vi name napravili najboljši vtis, najboljši, gospod žagar. Veselilo bi me, če vam morem postreči. Saj dovolite,« vzame drugo cigareto iz Dorivalove doze. »Le nadaljujte, gospod žagar. Z zanimanjem vas poslušam.«

»Poročiti se hočem,« pravi Dorival in se prikloni Adamku. »Z mlado damo iz zelo dobre, plemenite družine. Sem pa samo preprost meščan, niti častnik v rezervi nisem. To je

VOZNI RED

O polnoči med soboto in nedeljo, dne 21. in 22. junija 1941, se uveljavlja na progah Ljubljana—Zidani most—Maribor, Zidani most—Zagreb in Trebnje na Dol.—Sevnica nov vozni red. Poleg tega stopi v veljavo delna sprememba voznega reda na progi Metlika—Ljubljana ob nedeljah in praznikih. Od tega časa dalje vozijo dnevno redno naslednji vlaki:

1. Na progi Ljubljana—Zidani most—Maribor:

Št. 516 odhod Ljubljana ob 5.05, prihod v Zidani most ob 7.28, odhod Zidani most ob 7.43, prihod Maribor ob 10.08;
 št. 518 odhod Ljubljana ob 8.42, prihod v Zidani most ob 11.05, odhod Zidani most ob 11.20, odhod Ljubljana ob 13.25, prihod v Zidani most ob 15.50, odhod Zidani most ob 16.05, prihod v Maribor ob 18.30;
 št. 526 odhod Ljubljana ob 17.39, prihod v Zidani most ob 20.02, odhod Zidani most ob 20.14, prihod Maribor ob 22.40;
 št. 515 odhod Maribor ob 5.00, prih. Zidani most ob 7.39, odhod Zidani most ob 7.53, prihod Ljubljana ob 10.19;
 št. 519 odhod Maribor ob 9.25, prih. Zidani most ob 11.56, odhod Zidani most ob 12.11, prihod Ljubljana ob 14.40;
 št. 523 odhod Maribor ob 13.55, prih. Zidani most ob 16.18, odhod Zidani most ob 16.33, prihod Ljubljana ob 19.01;
 št. 525 odhod Maribor ob 18.32, prih. Zidani most ob 20.56, odhod Zidani most ob 21.10, prihod Ljubljana ob 23.40.

2. Na progi Ljubljana—Zalog:

št. 550 odh. Ljubljana ob 6.00, prih. Zalog ob 6.15
 št. 552 odh. Ljubljana ob 7.10, prih. Zalog ob 7.25
 št. 554 odh. Ljubljana ob 10.30, prih. Zalog ob 10.45
 št. 556 odh. Ljubljana ob 12.35, prih. Zalog ob 12.50
 št. 558 odh. Ljubljana ob 14.20, prih. Zalog ob 14.35
 št. 560 odh. Ljubljana ob 18.40, prih. Zalog ob 18.55
 št. 551 odh. Zalog ob 6.25, prih. Ljubljana ob 6.40
 št. 553 odh. Zalog ob 7.30, prih. Ljubljana ob 7.45
 št. 555 odh. Zalog ob 10.55, prih. Ljubljana ob 11.10
 št. 557 odh. Zalog ob 13.15, prih. Ljubljana ob 13.30
 št. 559 odh. Zalog ob 14.45, prih. Ljubljana ob 15.00
 št. 561 odh. Zalog ob 19.20, prih. Ljubljana ob 19.35

3. Na progi Zidani most—Zagreb:

št. 615 odh. Zidani most 7.58, prih. Zagreb 10.40
 št. 619 odh. Zidani most 12.14, prih. Zagreb 15.05
 št. 623 odh. Zidani most 16.45, prih. Zagreb 19.30
 št. 625 odh. Zidani most 21.13, prih. Zagreb 23.55
 št. 616 odh. Zagreb 4.52, prih. Zidani most 7.24
 št. 816 odh. Zagreb 8.25, prih. Zidani most 11.10
 št. 624 odh. Zagreb 12.40, prih. Zidani most 15.27
 št. 626 odh. Zagreb 16.22, prih. Zidani most 19.05

4. Na progi Trebnje na Dol.—Sevnica:

št. 9415 odhod Trebnje na Dol. ob 10.39, prihod Sevnica ob 12.21;
 št. 9419 odhod Trebnje na Dol. ob 19.00, prihod Sevnica ob 20.52;
 št. 9414 odhod Sevnica ob 8.35, prihod Trebnje na Dol. ob 10.10;
 št. 9420 odhod Sevnica ob 16.30, prihod Trebnje na Dol. ob 18.21;
 št. 9411a odhod Trebnje na Dol. ob 5.20, prihod Mokronog-Bistrica ob 5.50;
 št. 9413a odhod Trebnje na Dol. ob 7.13, prihod Mokronog-Bistrica ob 7.43;
 št. 9415a odhod Trebnje na Dol. ob 13.48, prihod Mokronog-Bistrica ob 14.18;
 št. 9417a odhod Trebnje na Dol. ob 15.40, prihod Mokronog-Bistrica ob 16.10;
 št. 9412a odhod Mokronog-Bistrica ob 6.10, prihod Trebnje na Dol. ob 6.40;
 št. 9414a odhod Mokronog-Bistrica ob 8.00, prihod Trebnje na Dol. ob 8.30;
 št. 9416a odhod Mokronog-Bistrica ob 14.30, prihod Trebnje na Dol. ob 15.00;
 št. 9418a odhod Mokronog-Bistrica ob 16.30, prihod Trebnje na Dol. ob 17.00.

5. Nadalje vozi s pričetkom v nedeljo, 22. junija t. l. dalje ob nedeljah in praznikih na progi Matlika—Ljubljana izletniški vlak št. 9222, zato pa izostane na progi Metlika—Novo mesto ob nedeljah in praznikih vlak št. 9218.

Št. 9222 odhod Metlika ob 18.31, prih. Novo mesto ob 19.50, odh. Novo mesto ob 20.04, prihod Ljubljana ob 22.30;
 št. 9218 odhod Metlika ob 16.28, prihod v Novo mesto ob 17.50.

Ne smejte se

Strahne vroče. Neki Američan je opisoval, kako velika vročina je bila v Ameriki. Rekel je: »Pri nas je bilo tako vroče, da so se muham krila posmodila.« — »O, to še ni nič posebnega,« ga točno zavrne premeteni Irec. »Pri nas smo morali preteklo poletje kokoši z ledom krmili, da niso nesele kuhanih jajec.«

Izkušen zdravnik. 25 letni Joško: »Ne vem, kaj mi je prav za prav, gospod doktor. Spati ne morem, teka nimam, do dela nobenega veselja, take čudne misli mi rojijo po glavi...« — Zdravnik: »Kar korajsko, mladi gospod! Pojdite in jo zasnite, pa bo vse prešlo!«

Tujaka sezona. Letoviščar: »Očka, čujte, ali se je v tem kraju že rodil kak velik mož?« — Kmet: »Ne, gospod, naše ženske so namreč take sorte, da rodijo samo majhne otroke.«

Oh, te tujke! Kaj pomeni beseda »konsekventen?« — To pomeni, da človek ni danes tako in jutri spet tako, ampak da je zmeraj tako!

Razna mazila. Vsak stan ima svoje težave, tolaži čevljarški vajenec svojega tovariša, ki ga je moster našelkal: »Kralje mazilijo, advokate »mažejo, nas pa »biksajo.«

Zavit odgovor. — Miha: »Pepe, no, kako ti gre?« — Pepe: »Izvrstno! Kar imam blaga, ga imam v žitu. Kar imam žita, ga imam v moki. Kar imam moke, jo imam v kruhu. Kar imam kruha, ga imam v želodecu.«

Kokešja starost. — Juri: »Kako najboljša spoznaš, koliko je kokoš stara?« — Grga: »Jaz jo poznam najbolje na zobeh.« — Juri: »Norel! Kokoš ja nima zob!« — Grga: »Nel! Toda jaz jih imam!«

Dober odgovor. Neki gospod, ki se mu je že na obrazu bralo, da je sitnež, pride na kolodvor in pravi: »Gospod sprevo-nik, prosim, odkžite mi prazen kupe!« — Sprevodnik: »Aha, bi radi najbrž nemoteno spali?« — Gospod: »Ne, le z ljudmi nisem rad v družbi.« — Sprevodnik: »A tako, potem ste se pa zmotili. Vozovi za živino so zadnjile!«

V gostilni. Gost: »Natakar, prosim, zaprite okno.« Natakar: »Ali vam zelo vleče, gospod?« Gost: »Ne, ampak zrezek mi bo odneslo s krožnika.«

nevestinemu očetu v spotiko. Neumni pred-sodki! Kaj naj storim? Takim ljudem je naslov, kaj bi rekel, vse. Zato bi rad postal konzul.

»Čisto prav imate!« pravi gospod Adamek. »Na pravega človeka ste se obrnili, ko ste se obrnili name. Imeli ste srečo. Gotovo ste dobili dosti ponudb. Vse sleparija, sama sleparija! V mostu je kajpak drugače kakor v Pudo-bu. V Pudo-bu je vse pošteno, resno. Tukaj sama goljufija. Ne morem vam dopovedati, da ste imeli srečo. Poglejte tole podobice! Adamek da Dorivalu fotografijo, ki je stala v pre-prostem okvirju na ravnateljevi mizi. Bila je podoba moža v bogato vezani generalni uni-formi z obešenjskim obrazom.

»Le ogledite si moža, gospod Zagar. Kaj pravite? Duhovita, zanimiva glava? Znae brati špansko?« Adamek pokaže na nekaj besed, ki so bile napraskane po fotografiji.

Dorival odkima, da ne zna.

»To se pravi,« pojasnjuje gospod Adamek: »Svojemu odličnemu prijatelju Fricu Adamku hrabri general Alvarez.«

Dorival je dobro obvladal španski jezik in videl po številnih pravopisnih napakah na posvetilu, da se hrabri general še vedno bo-juje s pravopisom, ki ga kar ne more zmago-slavno premagati.

»O, visoke zveze imate!« se začudi.

Adamek se je prevzel.

»Dobro si zapomnite, gospod Zagar, kaj vam povem,« ga uči. »Moj prijatelj, general Alvarez de Almeida, je bil pred kratkim za-radi zastav za domovino izvoljen za predsed-nika republike Costalinde.«

»Costalinde? Kje je ta dežela?«

Gospod ravnatelj Adamek zmaje z glavo. »No, kaj takega!« se smehlja, »v Pudo-bu, kakor se zdi, ne znate kaj prida zemljepisja. Costalinde je kar pomembna dežela, zelo bo-gata dežela, v srednji Ameriki je. Ni republika razbojnikov, če mi ne zamerita. Je dežela z urejenimi financami.«

»Saj, saj,« se je zdel gospod iz Pudo-ba, kakor da se je spomnil, »seveda sem že o tem slišal. V prvem hipu se nisem koj spetil. Torej zveze imate s predsednikom te dežele, gospod ravnatelj?«

Adamek pokaže na fotografijo in prvič ves ponosen: »Saj vendar vidite, podaril mi je sliko z lastnoročnim podpisom. Kaj takega da-jejo visoki gospodje samo svojim najboljšim prijateljem. Komu podari kralj sliko z lastno-ročnim podpisom? Knezu, ministru, poslaniku kake velesile. No torej! Kaj hočete več? Treba je le, da pišem prijatelju Alvarezu pismo, pa ste konzul republike Costalinde. Če hočete, celo generalni konzul.«

»Zdaj pa že vidim, da sem imel res srečo, ko sem se v tej zadevi najprej obrnil na vas,« je vesel Dorival. »Veliko ponudb sem dobil.«

»Vrzite vso kramo v ogenj,« svetuje Ada-mek. »Če vam 150.000 dinarjev ni preveč, po-stanete generalni konzul. Tist vas bo sprejel z odprtimi rokami. Generalni konzul Zagar, to je nekaj. Imate dostop v najvišje kroge. Na dvorne prireditve ulegate biti povabljeni. Kak red se vam tudi še primakne, lepa zvezda, ki jo nosite na modrem traku okrog vratu, ve-lika zvezda častne legije republike Costalinde. So gre morit z vsakim rodod, najsi bo te ali one dežele.«

Dorival se je zdel, kakor da ga je prevzelo. Zadovoljno si je mel roke in ponudil še enkrat svoje cigarete možu, ki razdaja tako visoke časti.

»Prav za prav ne bi smel iti preko 100.000 dinarjev,« reče. »Vendar pa, če bi postal gene-ralni konzul in prejel veliko zvezdo častne le-gije, bi tudi na še kaj več ne gledal.«

»Čisto prav,« mu pritruje Adamek. »Taka reč prinese zmeraj dosti stroškov in me veseli, da to sprevidite. Alvarez je najpoštenjši člo-vek na svetu, vendar darilo, pa naj je še tako mahno, rad sprejme. Seveda samo, če mu ga ga dober prijatelj. Bom že jaz vse napeljal. V treh do štirih mesecih postanete generalni konzul in prejmete veliko zvezdo častne legije v Costalindi, meni pa plačate 100.000 dinarjev, ne da bi zahtevali obračuna, kako in kaj jo z denarjem. Saj razumete, taka zadeva je stvar zaupanja. V takih zadevah ne dajemo ničesar pisanega iz rok. Poštenost za poštenost!«

Ljudje z dežele so nezaupljivi

Gospod Adamek se ni prav nič čudil, da ni fabrikant iz Pudo-ba z obema rokama udaril, kar je Adamek predlagal. Zdelo se je, da go-spodu Zagarju nič kaj ne diši predlog, da iz-roči toliko denarja brez potrdila, brez jamstva.

»Prosim, oprostite, gospod ravnatelj, da po-prej še nekaj poprašam,« pravi Dorival. »Ali ni doslej nihče zastopal republike Costalinde kot konzul?«

(Nadaljevanje prihodnjic.)

**Zupani — sporočajte nam
sezname konj in druge živine,
ki še niso v rokah lastnikov!**

JOŽE RAZOR

Nazaj več ne gremo

roman

»Čudno, ravno v Rožnem dolu« se obrne Grašič proti Brodniku.

»Nekoliko nenavadno« pritrdi ta. »Si bova pa ob enem ogledala tvoje bodoče mesto.«

K mizi je prisedel mlad človek bledega, suhega obraza, ter živahnih, sivozelenih oči. Bil je športno napravljen, kar mu je še povečalo videz neke mačje gibčnosti in okretnosti. Lase je imel kostonjeve, spredaj lahno valovite. Usta so bila nenavadno, skoraj žesko pravilno izoblikovana ter bi izražala neko milino, če ne bi na obeh koncih prehajala v potezo, o kateri nisl vedel, ali je znamenje skrajnega cinizma, ali erotično razgribanih čustev, ali velikega usmiljenja in dobrosrčnosti ali pa skrajne hudobije in zatajenega sovraštva. Visoko čelo je razodevalo neko samozvestno razumnost, ki ni vajena kloniti pred drugim. Bil je že na prvi pogled krasen človek, lepote, po katerem bi moglo zahrepeneti žensko srce. Čeprav elegantno napravljen, je vendar izkazoval prikupljivo domačnost in neprislusno prijaznost, ki je osvajala navzoče goste.

»Ne vem, kateremu bi dal prednost: ali Grašiču, ali pa temu človeku, ki je tudi vzor moške lepote.« Tako je premišljeval profesor Brodnik ter primerjal oga mladjenca.

»Oprostite, gospodje, slišal sem o imenovanju novega zdravnika v Rožnem dolu. Ker sem jaz iz tega kraja, boste oprostili moji nevljudnosti, če se za to stvar bolj zanimam.«

»Kot se zdi, sem jaz novoimenovani zdravnik v Rožnem dolu. Moje ime je dr. France Grašič.« Inženir Rudolf Wagner, pomočnik ravnatelja livarne v Rožnem dolu, se je predstavil mladi mož ter se rahlo priklonil.

»Veseli me zelo, da se spoznam z našim novim zdravnikom še pred nastopom njegove službe. Veselilo me bo tudi, če me boste obiskali v moji villi v Rožnem dolu, čim boste prišli.«

»Zal, moram?« In Rožni dol že jutri ter nesti tja zelo žalostno novico.«

Inženir Wagner je z velikim zanimanjem prisluhnil.

»Ponesrečeni turist se piše namreč Milan Pogačar, študent filozofije, doma iz Rožnega dola. V žepnem koledarčku je izrazil željo, naj bo v primeru nesreče takoj obveščena njegova mati. To željo bom izpolnil.«

»Kaj? Milan Pogačar? Za vraga, saj to ni moglo! Na inženirja Wagnerja je novica silovito učinkovala. Z razširjenimi očmi je strmel v Grašiča, kakor da bi pričakoval izjave o pomoti glede imena.

»Da, Milan Pogačar mu je ime. Očitno ste prišli šele danes k Sv. Duhu ter ne veste, da smo ga iskali že tri dni v planinah. Našli smo ga v globoki grapi z zlomljeni hrbtnico, mrtvega. Upam, da so se la čas nosači že vrnili z njegovim truplom v hotel sv. Janeza.«

Inženir Wagner je molčal, toda njegove oči so izražale nekaj nenavadnega.

»Bil mi je velik in iskren prijatelj, je končno iznenil iz sebe. »Uboga mati, uboga sestra! Površen človek bi videl v vedenju inženirja Wagnerja veliko potrlost in prizadetost, ostremu očesu dr. Grašiča pa ni ušlo, da je v njegovi potrlosti marsikaj neprijetnega.

»Res je sicer, je nadaljeval Wagner, »da je konec koncev vseeno, kje in kdaj končati življenje, ki itak mine, in z življenjem vse drugo, vendar ... vendar je lepše živeti kot pa sploh ne biti, zlasti, če je človek mlad, in zlasti, če ve, da potem ni ničesar več.«

»Milan, da so poleg teh razlogov za življenje še drugi, globlji in važnejši, drugače življenje res ne bi bilo vredno življenja.«

»So,« je z zelo ljubeznivim posmehom odgovoril inženir, »toda je v toliko, kolikor dajejo večjo ali manjšo tolažbo človeku. Človek ne živi namreč od same resnice, ampak tudi od lepih utvar in laži. In zakaj ne bi? Saj potem je pa itak vseeno.«

»Z drugo besedo, vi mislite kakor tiisti, ki je rekel: pustimo nebesa vrbem in angelom.«

»Morda je oblika tega izreka preveč surova, toda vsebina je pravilna.«

Vagner je govoril domače, vladno, toplo, naravno prikupno, čeprav ni mogel popolnoma skriti potez na ustih, ki so izražale neko prtlajeno čustvo. Grašič je dobil vtis, da je ta človek nevaren, ker je prikupen, razumen in vsega sposoben. Štutil je, da bo imel z njim še posla. Ni pa slutil, da bo velik del njegovega življenja povezan z lepim, zagonečnim mladeničem, ki se je vladno smehljaj njemu nasproti ter skrival v svojih sivozelenih očeh temno bodočnost mladega zdravnika.

Professor Brodnik, ki se je še pred začetkom razgovora odstranil, se je zdaj vrnil. Elegantno in ljubeznivo se je inženir Wagner poklonil in se poslovil:

»Veseli me, da sem Vas spoznal. Slutim, da bo našino življenje precej povezano.«

»Enak občutek imam jaz. Upam pa, da bo ta povezanost enakih misli in enakega hotenja.«

Gostje so se že razhajali. Brodnik in Grašič sta naročila za naslednji dan jutraj avto ter odšla počivat.

Zunaj je bila mesečina in se igrala z jezersko gladino. Precej niže doli je donela pesem tabornikov ob stražnem ognju. Drugače je vladal mir. Le ob obali je bilo slišati rahlo pljuskanje vesel. Mlad možki je v čolnu zavesljal proti sredini jezera. Preko ustnice mu je zdaj pa zdaj šinil smeh, ki mu je bila primešana zloba.

»Vendar enkrat konec te sitne zadeve!« je zamrmral.

Ustavil je čoln, potegnil k sebi vesla, vzel nekaj svetlega izpod sedišča na kljun čolna, zavil v to debel, težak kamen, vse skupaj prevezal z močnim motvozom ter spustil v vodo. Naglo je vse izginilo v jezerski globini.

»Tako, opravljeno! Zdal pa le pojdemo pogledat tega nesrečnega fanta, ki je bil tako nepreviden in se ponesrečil. Jutri bo treba tolažiti žalostno sestro in še bolj žalostno mater. Pot je zdaj prosta.«

Mož, ki je v mesečini vesljal po Bohinjskem jezeru in vrgel v globino skrivnostni zavoj, je bil inženir Rudolf Wagner, pomočnik ravnatelja tovarne v Rožnem dolu. Njegov čoln je odbrzel od sredine jezera proti hotelu sv. Janeza, kjer je na zaslanem odru počivalo prezgodaj strto telo Milana Pogačarja.

II.

V dveh mesecih zdravniške službe je dr. France Grašič že precej dobro spoznal Rožni dol in njegove prebivalce. Rožni dol je večje podeželsko središče, na pol kmečko, na pol industrijsko. Poleg večjega kovinskega podjetja ima tudi dve tekstilni tovarni. Kovinarji so bolje plačani, delavci iz tekstilnih tovarn manj dobro. Kmetov je nekoliko manj, so pa trdni in premožni.

Ze prve dni je spoznal, da je ves Rožni dol razklan v dva tabora: v kmečkega in delavskega. Pozneje je uvidel, da ta razlika ni točna, kajti v istem taboru so bili zastopniki obeh stanov. Šele iz razgovorov z župnikom se je do dobira prepričal, da reže Rožni dol vprsanje komunizma in katoličanstva ljudi v dva ostro opredeljena tabora, ki sta si drug drugemu nasprotna. Številčna moč obeh skupin je bila približno enaka. V prvem so bili skoraj izključno le delavci, če odkitejemo nekaj izobražencev in polizobražencev; v drugem so bili zastopniki skoraj vsi kmetje, pa tudi precej delavstva. Obe strani sta bili močno organizirani po raznih društvih. Do nedavna je bila močnejša katoliška skupina, ki je pri raznih nastopih vedno odnesla zmago. Toda v tovarnah so bili neomejeni gospodari komunisti. Tudi krščanski delavci so imeli svojo organizacijo, toda bila je številčno mnogo šibkejša od marksistične.

V zadnjih dveh letih pa je zaradi pospešene komunistične propagande komunistična miselnost prodrla bolj na široko. Župnik se je upravičeno bal, da bodo pri prihodnjih občinskih volitvah dobili komunisti in njihovi somišljeniki občinsko upravo v svoje roke.

Njihova propaganda je dobila v zadnjem času silovit zagon, je tožil dr. Grašič. »Gotovo so precej priponogli k temu zunanepolitični dogodki, ki so trenutno za razvoj komunizma silno ugodni.

Vendar se mi zdi, da je komunizem v Rožnem dolu dobil nove, sposobnejše voditelje in da je prav tukaj glavni razlog, zakaj je dobil naenkrat tako silno moč.«

»In kdo so ti voditelji?«

»To je tisto, česar ne vemo, kar bi pa morali na vsak način vedeti. Bistvo komunistične taktike je namreč v tem, da se glavni vodje vedno skrivajo za brezpomembne osebnosti, ki jih namesto sebe silijo v ospredje. Nujno je, da tudi pri nas začnemo z močnejšim gibanjem, ki bo to propagando ustavilo in jo uničilo. Seveda, treba bo tukaj veliko truda, sposobnosti in — pravega človeka. Veliko sem o tem že premišljal in se tudi z drugimi posvetoval. Prišel sem do zaključka, da bi bili vi, gospod doktor, primerni za to nalogo. Gre namreč za to, da prevzame vodstvo našega gibanja v Rožnem dolu mlad, deloven človek. Jaz ne morem biti pri vsem zraven. Dosedanji predsednik meddržitvenega odbora pa se žal ne znajde toliko v prefranih in do skrajnosti preobremenjenih komunističnih metodah. Poleg tega si tudi sam želi odstopa. Treba je človeka, ki bo naše vrste spet razgibal, dal zagona zlasti naši mladini, ki nam vidno prehaja v nasprotno vrsto.«

Dr. Grašič se je zamislil. Ze od gimnazijskih let se je boril za ideje katolicizma. Kot študent na univerzi se je neposredno udeleževal borb med obema svetovlnima naziranjima, ki sta zavzemali na tej ustanovi zelo otre oblike. V teh bojih se Grašič ni utrudil ali si zaželel zlatja, nasprotno, vedno bolj je prihajal do prepričanja, da je treba vse sile zastaviti za zmago katoliške ideje in tako rekoč celotno življenje postaviti v njeno službo.

»Gospod župnik, na razpolago sem, kadar koli in kjer koli bo treba.«

Zdravniška služba v Rožnem dolu je nudila Grašiču najboljšo priliko za spoznavanje ljudi. Na svojih obiskih je videl in spoznal marsikaj, kar drugim ni bilo dano videti in spoznavati. Zato nič čudnega, da se je kmalu popolnoma vživl v razmere kraja. Ze prve dni se je spoznal s Pogačarjevo družino, ki jo je doletela ona zmana nesreča. Vest o sinovi smrti je delovala na mater strašno, toda nič manj strašno je prizadelo tudi Milanovo sestro Marijo. Ljubeznivi nastop mladega zdravnika, njegove sočutne besede so zapustile v užalošeni družini zelo dober vtis. Tudi Grašiču je kar dobro delo, da se je mogel porazgovoriti v tako domačem okolju, zato je pozneje še nekajkrat obiskal Pogačarjeve.

Oče Martin Pogačar je bil kmet. Bil je eden izmed trdnih kmečkih korenin, ki močje kloniti pred prodirajočo, vsemočnejšo industrijo ter vidijo v zemlji kljub vsemu največje bogastvo. Velika industrializacija Rožnega dola mu ni mogla vzeti vere v zemljo in njeno vrednost.

»Prišel bo čas,« je večkrat zatrjeval, »ko bo človek spet začel ceniti zemljo. Morda bo takrat prepozno.«

Najstarejšega sina Milana je dal študirat. Mati je na tihem upala, da se bo sin posvetil duhovniškemu poklicu, enako sestra Marija. Toda Milan si je izbral jezike. Za leto mlajša hčerka Marija je po končani meščanski šoli ostala doma. Bila je sence Pogačarjeve družine. Res, da je bila končno le kmečko dekle z meščansko izobrazbo, toda iz vsega njenega vedenja je sevala neka neobizajna plemenitost, ki je združena z mišob, visoko razumnostjo in lepoto, že na prvi pogled dala slutiti človeku, da nima pred seboj navadnega dekleta.

Po nekaj obiskih si je Grašič moral priznati, da prihaja k Pogačarjevini prav za prav zaradi Marije. Njene mehke, svetlosive oči so ga privlačevale. Čutil se je v njeni bližini čudovito srečnega. Ni bila morda le njena lepota vzrok, da se je v srce mladega zdravnika prikradlo neko čustvo skrite naklonjenosti do deklice. Vse Marijino vedenje je razodevalo neko privlačnost, ki je izhajala bolj iz njene notranjosti, iz lepote njene duhovnosti, dasi je imela poleg tega še drugih, bolj vidnih čarov, ki so navadnemu človeku bolj padli v oči.

Marijina mati je bila vesela vsakega Grašičevega obiska. To je zdravnik dobro čutil. Nasprotno pa oče, čeprav je bil z njim vljuden in ljubezniv, ni mogel prikriti neke zadrege, neke nejevolje, skoraj nekega nezaupanja.

Grašič je kmalu zvedel za vzrok tega zadržanja. Zadevo mu je pojasnil župnik. Pogačarjeva Marija je bila objubljenka inženirja Wagnerja. Od takrat naprej ni šel več France Grašič k Pogačarjevini.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

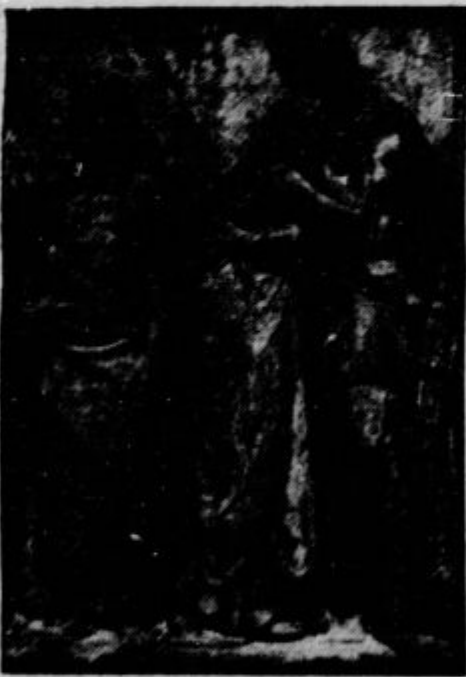
NAŠI VELIKI MOŽJE

Vsak narod ima svoje velike moše. katerih se rad spominja in jih časti. Pravi, da kdor ne zna omeniti in spomniti svojih slavov in velikih ljudi, ta jih ni vreden. Mi Slovenci imamo tudi svoje velike, ki so storili za narod mnogo dobrega. Dolga vrsta jih je. So to vladarji, vojvode, plemiči, poveljci, knezje, ubesedniki. Slovenci se jih radi spominjamo zato, da vzbuja ob njihovem spominu ljubezen do slovenskega ljudstva, ki so se oni nam krivovali s svojim delom.

Vojvoda Hotimir

Slovenci so prvi izmed slovenskih narodov sprejeli krščansko vero. Na splošno se misli, da sta krščanstvo pri njih vpeljala šele sveta brata Ciril in Metod. Toda Slovenci so se oklenili krščanstva že precej časa pred njunim nastopom. Velika zasloga svetih apostolov pa je bila predvsem v tem, da sta ustanovila med Slovenci domačo cerkevno organizacijo, izklopa domačo duhovščino ter privedla bogoslužje v domačem, umiljenem jeziku.

Vzroki, da so prav Slovenci prvi izmed slovenskih rodov sprejeli krščanstvo, so različni. Deloma je k temu pripomogla politična naslonitev njihove države na Bavarce in pozneje na Franke, deloma pa tudi to, da so ob svojem prihodu našli

Prisr iz Prešernovega »Krst pri Savici«: poganški vojskovođa Crtomir se posavlja od svoje zaročenke-kristjane Bogumile. Bogumila se je zaljubila Bogu, Crtomir pa se tudi spreobrne, postane krščanski duhovnik in širi krščansko vero med Slovenci.

na sedanjih tleh že krščansko ljudstvo, ki se je ob njihovem prihodu zateklo sicer v težko dostopne kraje, toda je pozneje le vplivalo na novo priseljene Slovence.

Zlasti pa se je začela širiti krščanska vera med Slovenci za vlade vojvode Hotimira. Še pred njegovim nastopom se je vojvoda Borut, vladal je Slovenem pred Hotimirjem, obrnil od Bavarcev s prošnjo za pomoč zoper divje Obre, ki so v veliko silo pritiskali na Slovence. Bavarci so se pozivu odzvali, premagali Obre, a podjarmili tudi Slovence. Kot poročilo zvestobe so vzeli s seboj kot talca vojvodita Gorazda in Hotimira, ki sta dobila na bavarskem dvoru krščansko vzgojo. Po Borutovi smrti je zavladal Gorazd kot prvi krščanski slovenski knez. To se je zgodilo leta 749.

Hotimir je nastopil okrog l. 752. Pod njegovim vojvodstvom se je krščanstvo tako razširilo,

da so se še ukvarjali z mislijo, naj bi se Slovenci priključili saksonski škofiji. Nekateri trdijo, da so Slovenci sprejeli krščanstvo iz političnih smotrov. Nedvomno so odlobovali tudi politične okoliščine, da sta se oba vojvoda hotela krščanske vzgojiti. Tudi mi je pa misliti, da se vojvoda Borut ne bi odločil na krščansko vzgojo iz notranjih razlogov. Tudi dejstvo, da so Slovenci sprejeli oba krščanska knesa, kaže, da je imelo krščanstvo med njimi že ugodna tla.

V tej dobi je bil na sedežu saksonške škofije škof Veripilj, po rodu Irec. Ta se je na Hotimirjevo pobudo zelo zavzel za pokristjanjenje Slovencev. Pomagal mu je številne misijonarje, ki so bili nemške ali pa romanske narodnosti. Brez dvoma so imeli ti misijonarji velike uspehe. Katin, katerega se je škof Veripilj posluževal pri širjenju krščanstva, je bil namreč zelo pravilen in uspešen. Njegovi misijonarji niso širili krščanske vere med Slovenci nasilno, kot so to včasih delali Franke, ampak blagovestno, s poučevanjem in zgledom. Učili pa so ljudi v domačem jeziku ter se ozirali na njih narodna izročila. Ta način misijonarjenja je nekako zatrl sam papež Gregor Veliki.

Slovenci se oznanjanju krščanstva niso protivili. Krščanstvo pri njih ni našlo na toliko ovir, kot pri izobraženih grških in rimskih narodih. Npravo so bili že zdrav narod. Če je kljub temu prišlo do upiranja, so bili v ozadiju politični vzroki. V takih razmerah je bila potem narodna stranka istočasno, toda nedosledna, protikrščanska. Prvi protikrščanski upor Slovencev se je začel l. 763, ko se je bavarski vojvoda Tasilo uprl frankovski nadoblasti. Slovenci so izrabili to priliko ter se hoteli otrestiti nemške oblasti, istočasno pa je poganska stranka hotela zatreti krščanstvo. Vojvoda Hotimir je upor potlačil. Izbruhnil je še en upor, ki ga je Hotimir spet zatrl ter poklical nove misijonarje ter tako še bolj utrdil krščanstvo.

Tako ima vojvoda Hotimir to veliko zaslug, da je prvi izmed slovenskih knezov razširil in utrdil med Slovenci krščansko vero.

Po njegovi smrti je izbruhnil tretji, najhujši protikrščanski upor. Vsi duhovniki so morali bežati. Vendar je krščanstvo poglaval že pregloboke korenine. Hotimirjev naslednik Valjunt je upor poganskih Slovencev zatrl s pomočjo bavarskega vojvode, ki pa je s svojim nasilnim nastopom pravemu pojmovanju krščanstva mnogo škodoval. Za vojvode Valjunta je bil zadnji upor poganske stranke med Slovenci. Na to dobo se nanaša tudi prelepa pesem našega velikega pesnika Prešerna, »Krst pri Savici«, kjer opeva boj Valjuna (Valjunta), sina Kajtimara (Hotimira), ki se bori zoper poganske Slovence, zlasti pa zoper mladega Crtomira, ki je še edini ostal s svojo četo in noče odločiti orožja. Tako poje pesnik:

Valjunt, sin Kajtimara, bój krvavi
Ze dolgo bije za krščansko vero,
Z Avrijem Droh se več mu v bran ne stavi;
Končano njihno je in mariktero
Zivljenje, kri po Kranji, Korotani
Prelita napolnila bi jezero.
Gnijó po polji v bojih pokončani
Trum srčni vojvodi in njih vojčaki,
Sam Crtomir se s majhnim trópmo brani.
Bojuje se najmlajši šned junaki
Za vero staršev, lepo bog'njo Živo,
Za Crite, za bogove nad oblaki.
On z njimi, ki še trd'jo vero krivo,
Beži tja v Bóhinj, v Bistriško dolino,
V trdnjavo zidano na skalo sivo.
Še dan danajši vidiš razvalino,
Ki Ajdovski se građe imenuje,
V nji gledaš Crtomirovo lastnino.

Tri ure na kolesu

Podim kolo, kakor da bi me kdo na smrt zasledoval. Od Dolenjskega mostu gor ob Ljubljani duhti brezog omamno. Voda iz cestnih jam brizga na vse strani. Desno od Krima se zbira temna gmeta, bati se je spet dežja. »Grem, ali bi dež ali sonce!« se prepirujem. Pred sabo vidim desetino kolesarjev. Naglo jih prehitim. Čutim za sabo nevoljne poglede kakor listih, ki so v življenju ponizni, premagani.

Iz blatnih barjanskih kanalov smrdi zelena voda. Povsod po Barju poganja visoka trava in taka lepega vremena, da bo pokolena. Pomlad poganja naravnost bujno. Zemlja je kljub vsem rogovitina, toda igrača naravnih sil, ki jih Slovec kljub svojemu napaču še ni mogel obvladati. V duhu razrem pred sabo od Krima pa tja do Ljubljane eno samo ogromno hitno polje, presekano je dolgi, globoki in široki betonirani kanali, ki jih tudi največja povodenj ne more nastiti. Na Barju ni več vode. Zemlja je postala zanesljiva, krotka, ubogljiva. Zito poganja visoko v nebo. Kosilni stroji že stoje pripravljeni, da zapoje na polju svojo pesem o zlatem klasju. Vse Barje se je spremenilo v ogromno žitnico. Ljubljana ne ve, kaj bi s tolikimi množčinami moke, ki jo pošilja na trg barjanski mlini. Toda ta slika bodočnosti se hitro razblini v nič ob zasutih jarkih in podrtih mostovih. Barje je še vedno vprašanje, ki leži pred Ljubljano kakor smrt pred durmi.

Krim postaja pred mano vedno silnejši, vedno groznejši. Veličasten je ta starodavni velikan. Stolejta in stolejta zre s svojega skrivnostnega vrha na ravnino pod sabo ter preko nje proti Gorenjski, na desni vidi Dolenjsko, za hribom se nam širi Notranjska. Videl je nekoč pod sabo širno jezero, in na jezeru stavbe na kolen, in od stavbe do stavbe so švigali urni barjanski tolai, ki jih je vodil pradžni Slovec, odtel v kosmate živalske kože in s kamnitno sekuro v rokah. To je bilo takrat, ko o Ljubljani še ni bilo sledu ko z ljubljanskega gradu še ni kraljeval fevdalni gospod. Videl je nato pod sabo najrazličnejše rodove, ki so se menjavali drug za drugim, se med sabo borili, se uničevali in iztrebljali. Končan je zatrl pod sabo množico ljudi s svetlimi lasmi in modrimi očmi, ki so daleč od vzhoda prignali na že izsušeno barjansko ravnino svoje črede ter privlekli svoje pluge, da jih zasade v mehko zemljo. Vzljubil je te ljudi, kakor so tudi oni vzljubili častitega orjaka. Spremljal je njihovo življenje skozi rodove in rodove: videl je divja ljudstva, ki so ogražala miroljuben poljedelski narod, videl neštete gradove, raztresene po sosednih gričih, od koder so gospodovali slovenskemu kmetu tuji graščaki, videl turške armade, ki so hodile po slovenski zemlji ter odganjale v sužnost slovenske moše, fante in dekleta. Videl je padce in stajenje svojega ljudstva, z njimi se veselili, z njimi jokali in trpel.

Ze sem se pripodil na Ig. Ves svet ve, da žive na Igu Hanci, ki po pravici slove med Slovenci po svoji grčavi vztrajnosti in neodoljivosti, kar, na žalost, ni splošno slovenska krepost. Vaj nekdo, če ne val, se tolažim.

Studenec, Zelimlje. Dolina se vedno bolj utenjuje, kakor usoda premaganega vojskovođe. Nazadnje je treba stopiti s kolesa ter iti peš. Dospel sem do turškega hriba. Po hudih ovinkih, sredi prelepega gozda pridem kmalu na vrh. Na desni grad, znamenje nekdanjega gospodstva in nezlomljive moči, ki pa je prešla. Narod, ki se je zbral nezaupno okrog in apodaj in še daleč na okrog, pa je ostal, živi, dela, trpi, se veseli, trpi in se spet veseli. Narod vedno ostane.

Prizajna gostilna me je zapeljala. Nekaj za jesti, nekaj za piti. Pri sosedni mizi sedi domači župnik ter ureja za nekoga račune. Najbrž je kaka prošnja, kaka intervencija, ali pa cerkveni račun za ključarje. Iz sosednje sobe zadoni krasna, ubrana slovenska pesem. Slovenska pesem, ti si nepremagljiva!

»Kako lepo pojejo!« pripomni g. župnik.

»V cerkvi pa se izgovarjajo, da ne znajo,« pravi njegov sosed, najbrž cerkveni ključar. Zunaj rosi dež. Torej v dežju domov? Naj bo!

Drvim zopet nazaj v blatu in dežju. Dež in blato je neprijetno, toda tolažim se, da bo jutri spet posijalo sonce. Moker in blaten sem prišel domov. Pa vendar je bilo tako lepo!

Napoleon

in krštanstvo

Veliki francoski vojakovodja in cesar Napoleon si je pred 150 leti v neprestanih vojnah podjarmil ali pa spravil v svojo odvisnost vse Evropo. Ko je tako najmočnejše evropske države pritisnil na kolena ali pa jih prisilil k miru, je začel urejevati notranje razmere v Franciji. Ena izmed prvih stvari mu je bilo — pomirjenje s Cerkvijo.

Francoska revolucija, iz katere je Napoleon prav za prav izšel, je namreč Cerkev krvavo preganjala. Stotine duhovnikov so pomorili, na tisoče jih je zbežalo v inozemstvo. Hoteli so prikriti duhovščino, da bi prisegla na Cerkev sveržno republikanako ustavo. Del duhovnikov se je dal spraviti do tega, drugi del je ostal trden.

Papežu zvesti duhovniki so skušali nadaljevati svoje delo na skrivnem; če bi jih kdo zalotil, jim je bila smrtna kazen zagotovljena.

Narodna skupščina je najprej proglasila čačenje razuma za državno vero, potem pa je zapovedala nekaj zmehani humanitarni deizem.

Pod vlado direktorija je preganjanje popustilo, toda resnične pomiritve ni bilo.

Napoleon je želel odpraviti ta položaj, ki je bil nevaren za edinstvo naroda. Sklenil je zato, da se bo začel pogajati s papežem. Toda zadel je na velik odpor v svoji bližnji okolici.

Med drugimi so tedanjemu prvemu konzulu povedali tudi razlog, češ da je nevdružno, da bi tujec bil duhovni poglavar vernih Francozov in kot tak zopet posegel v usodo naroda; Francija naj bi se priključila protestantizmu in Napoleon naj bi se proglasil za duhovnega poglavarja vse Francije.

V odločilnem pogovoru o teh vprašanjih je Napoleon take predloge odklenil s temi besedami:

»Ustanova, ki drži pokoncu edinstvo vere, papež, čuvaj katoliške edinstvo, je nekaj občudovanja vrednega. Očitajo temu poglavarju, da je inozemski vladar; inozemski je na vsak način, toda zahvaliti moramo Boga za to. Kako naj si človek predstavlja te vrste oblast ob strani državne vlade v eni in isti deželi? Združena s državno oblastjo bi ta sila postala sultanski despotizem; ločena od nje, morda njej sovražna, bi pa ustvarila zlo, neznosno ljubosumnost. Papež živi zunaj Pariza in to je prav. Ne nahaja se niti v Madridu, niti na Dunaju in prav zato trpimo njegovo duhovno avtoriteto. Na Dunaju, v Madridu govore po pravici prav tako. Ali morda kdo misli, da bi bili Nemci, Španci voljni poslušati njegove odloke, če bi se nahajal v Parizu? Zelo zadovoljni so torej s tem, da se nahaja njegov sedež zunaj, toda ne obenem pri tekmečih, temveč v onem starodavnem Rimu! To so ustvarila stoletja in dobro so to storila!... Mir s Evropo je sklenjen. Vdružimo ga, dokler moremo! Toda najbolj potreben je veraki mir. Če bo ta sklenjen, bo

Francija edina kakor en moč in nikar se nam ni več batl.

Kmalu so sledila pogajanja s papežem. Znano je, kako je Napoleon nasilno postopal proti papežu. Toda spoznati je moral, da bi bil bolje storil, če bi se bil zvesto držal svojih nekdanjih besed o papežu. Pač se je pozneje, posebno na otoku svete Helene, povrnil k prvotnemu spoznanju kot ga je bil izrekel l. 1801. Tja so ga Angličani poslali kot ujetnika, in tam je tudi kot ujetnik umrl. Tam je pisal tudi svoje spomine, iz katerih navajamo ono mesto, kjer govori o Kristusu.

»Dobro poznam ljudi in rečem vam — Kristus ni bil človek. Povrne mišlci vidijo v njem človeka, ki je podoben ustanoviteljem velikih cesarstev in bogovom drugih verstev.

Ali te sličnosti ni! Med krščanstvom in katerim koli drugim verstvom je razlika neskončna. Kristusa ni mogoče primerjati nobenemu človeku na tem svetu... Njegovo rojstvo, življenje, globokost njegovih nauk, blagovest, njegovo učenje in kraljestvo in zmagoslavni pohod skozi vse čase, vse zemlje: Vse to je zame čudež in nerazrešljiva skrivnost... Nič človeškega ne vidim v tem. Njegovo razodetje je razodetje duha, ki ni bil človeški. S kakšno oblastjo uči on ljudi moliti!

Ljudje mnogo govore o osvojitvah Cezarja in Aleksandra Velikega, o navdušenju, ki sta ga znala razvneti v srch svojih vojakov. Toda, ali si morete predstavljati vojsko, ki bi bila čisto vdana mrtvom, v grob položenemu človeku in ki vedno zmaga? Moje armade so me celo v življenju zapustile, kakor je kartažanska vojska pustila na cedilu Hanibala. Tako je z našo oblastjo in močjo. Ena sama izgubljena bitka nas uniči in nesreča razprij vse naše prijatelje.

Kako drugačna je moč krščanskega Boga, kako se njegova vera vedno čudovito širi, kako njegova Cerkev vedno vlada! Narodi minejo, prestoli se rušijo, a Cerkev ostane vedno!

Kristus se ne meni za čas in s tem je izpričal, da je sin Večnega. Vsi njegovi nauki nam pričajo o večnosti. In povedal nam je tudi edini razlog, zakaj moramo verovati: »Jaz sem sin živega Boga! Kakšen prepad se zaradi teh besed odpira med njim in vsami drugimi začetniki veri! Kakina predrznost, hudobijsa in svetokrsknost bi bile te besede, če ne bi bile resnične!

Poglejte bližajčo se usode njega, ki so ga imenovali Veliki Napoleon! Kako neizmerno je brezno, ki loči mojo globoko revščino in večno kraljestvo Kristusovo, ki se širi, oznanja in slavi po vsej zemlji! Ali se to pravi umreti? To se pravi živeti! Kristusova smrt je smrt Boga.

iz raznih krajev

Dolnje Jezero. Žival je žival, in je treba posebno sedaj, ko nagajajo muhe, previgniti hoditi okrog nje. To je te dni izkusil 54-letni posestnik Jakob Martinčič. Ko je v hlevu opravljal živino, ga je vol sunil v desno oko in mu oko iztaknil.

Mengša. Te dni — 14. junija — je odšel v zavetišču sv. Vincencija po večno plačilo upokojeni župnik g. Anton Jemec. Rojen je bil v Davču. Njegovo truplo so prepeljali iz Mengša v Davčo, kjer je bil pokopan. Daj Bog blagemu gospodu večni mir in pokoj!

Ig pri Ljubljani. V letošnjem maju je izbruhnil pri nas velik požar, ki je napravil ogromno škodo. Občini so poslali razni dobrotniki precej darov, zlasti v denarju, za kar jim bodi izrečena iskrena zahvala.

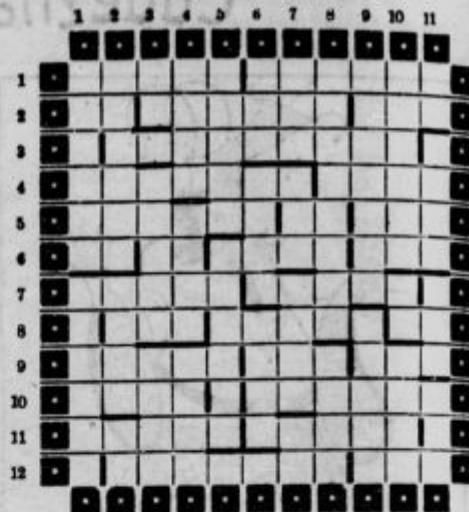
Šmarje pri Ljubljani. Oni dan so tekmovali domači nogometaši s 11. vojniki. Med domačimi je zelo dobro igral vratar. Vendar so zmagali vojniki s 2:0.

Horjul. Spomladi so začeli graditi iz naše vasi pri Lesnem Brdu krajšo cesto čez polje. Utrjevali so že močvirno ozemlje in nasuli nekaj kamenja. Ker lastnikom še niso plačali zemljišča, bi bilo prav, da se to zgodi. Pa tudi dela na cesti naj bi se čim prej nadaljevala, ker je ta res potrebna.

Iski Vintgar. Pri nas so si postavili še pred leti poletne hišice mnogi Ljubljantani. Saj res ni brez pomena prebiti počitnice ob bistri vodi in na svežem zraku. Zdaj bo zgradilo v našem Vintgarju svojo postojanko tudi Slovensko planinsko društvo.

Presejra. Po šestih letih bo naša župnija spet tako srečna, da bo v svoji sredi pozdravila novomašnika g. Debeveca Stankota. Za to slovesnost se pripravlja cerkev Žalostne Matere božje na Žalostni gori. Letos priha, na Goro zelo ve-

Križanka

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Otok v Sredozemlju — sorodnica. 2. Nikalnica — element, samorodnost — pregovor. 3. Sorodnik. 4. Mesto v Nemčiji — egiptčanski ptič. 5. Znamka italijanskih motociklov — začetnice slovenskega pisatelja (Izba kongresa, Cvetje v jeseni) — vsebuje, poseduje. 6. Stara oblika veznika — začetnici slovenskega pisatelja (Gospod Mirodoleki, Zorin) — cunje — ibenje. 7. Premočen — azijsko gorovje. 8. Bivaljske blaženih — velikan — ploskovna mera. 9. Pomladanski kmetovalčev opravek — domače moško ime — vrsta pesnitve. 10. Kraj pri Domžalah — Mencingerjeva povest. 11. Domača žival — prieliki izraz za Veliko noč. 12. Vrsta posode — vojska (hrvaško).

Navpično: 1. Najzvestejši prijatelj — Odrdebnik. 2. Majhno jezero — drevo — pamet. 3. Vrsta pesnitve — rglina — jezero v Abesiniji. 4. Hlad — leposlovna zvrst — starogrški junak. 5. Pisatelj — obrtnik. 6. Mlečni proizvod — judovsko žensko ime — neke barve. 7. Stevnik — eden izmed žutov — drag, mil — učenje. 8. Zdravstvena pomoč — zareza. 9. Italijanska reka — lasni šop. 10. Veleinik glagola reči — pritrdilnica — ljubje..., kdor ga imac. 11. Stara oblika veznika — časovna enota — tanka stvar.

Zlogovnica.

Sestavi iz zlogov: bil, da, ev, gos, nek, ob, ot, pa, po, pre, ra, ra, reb, ro, rok, run, ved, vid, za **besede sledetega pomena:** vrsta odredbe — del telesa — moško krstno ime — naziv za poročeno ženo — rob gozda, griča, travnika itd. — vodna žival — član družine — krog, obhod.

Prve črke dobljenih besed ti povedo besedo, ki pomeni rek, narodno prislavico, četrte črke pa prerojenost.

liko ljudi, ki ne morejo v še bolj znane slovenske romarske kraje. Sprejem g. novomašnika bo na praznik sv. Petra in Pavla zvečer v Presejru, nova sv. maša pa bo v nedeljo, dne 6. julija ob 10 na Žalostni gori. Pobožno bomo prosili pred Marijinim oltarjem Kristusa za srečno življenjsko pot gospoda novomašnika.

Spodnje Radvanje pri Mariboru. Na njivi v bližini Radvanja so našli mrtvega delavca Ivana Ternovo, rojenega pri Veliki Nedelji. Zdravnik je ugotovil srčno kap.

Mihovec pri Šmihelu-Stopiščah. Sin posestnika, šestletni Jožef Radovič, se je igral ob kupu kamenja, ki je bilo pripravljeno za midanje. Naenkrat se je kamenje rušilo na dečka in mu prizadejalo zelo nevarne poškodbe.

Dolenji Logatec. 50-letnega delavca Jožeta Matusa je doletela te dni huda nesreča. Ko je tlačil seno, je padel s kozolca tako nesrečno, da je dobil hude notranje poškodbe. Pa tudi rebra si je nalomil.

Trebnje. Ogenj je uničil hišo in gospodarako poslopje Moravcu Antonu iz Benečije. Zažgali so otroci, ki so se igrali s višalicami. Ker so bila poslopja lesena in s slamo krita, je bilo takoj vse v ognju. Zgorelo je mnogo orodja, kolo, plug, rešil

Napoleon I., francoski cesar in zavojevalec Evrope

so le nekaj malega. Škoda je precejšnja, zavarovalnica jo samo deloma krije. Pri gašenju so zelo poštivovalno pomagali tudi italijanski vojaki.

Kosere. V šišenskem gozdu je te dni dijak iz naše vasi, Jože Tepina, splezal na drevo. Naenkrat se mu je pod nogami odkrnila veja ter je revež padel na tla in se precej potolkel.

Boštanj. Te dni se je napotil v našo okolico posestnik Alojzij Zurn iz Loga pri Mokronogu. Prišel je lakat konje, ki jih je svojtas dal za jugoslovansko vojsko. Na poti proti domu se je Zurnov avto prevrnil in hudo poškodoval gospodarjevo nogo.

Veliki Gaber. Alojziju Štepcu so se pri vožnji na kolesu zlomile vilice in je padel s kolesa na cesto. Dobil je hude zunanje in notranje poškodbe.

Brezovica. Italijanski zdravstveni oddelek je pod vodstvom dr. Duceja 17. junija napravil zdravniški pregled naše šolske mladine. Gospodje so pregledali 820 otrok in ugotovili, da je zdravstveno stanje otrok prav povoljno. Navzoč je bil tudi predsednik naše občine.

Bled. Naš načelnik civilne uprave je sprejel nedavno nekatere nemške predstavnike in se je z njimi razgovarjal o bližnjih nalogah šolstva na Gorenjskem.

Suhor pri Prečni. 13-letnemu šolarju Francu Dragmanu se je zahotelo češeni, zato je splezal oni dan na drevo. — Naenkrat se mu je spodrsnilo in fant je padel z drevesa ter si zlomil roko. Posebno pri obranjanju češeni se zgodi res mnogo nesreč, zato pozor!

Ljupod Ljubelja. Nemško časopisje poroča, da bodo Nemci pod Ljubeljem izvrtali predor in tako omogočili varnejšo pot preko Karavank. Več sto delavcev pa je že zaposlenih pri popravilu razrušene ceste, ki vodi čez naš gorski prelaz. O načrtih predora skozi Ljubelj je pisal že Valvazor pred 300 leti.

Tomačevo. Ob zadnjih letošnjih povodnih je Sava trgala obrežje in se zajedla globoko pod Tomačevo, onkraj velike struge pa je napravila široke peščine. Ze dosedaj je obisk Ljubljancanov, ki se kopljejo in sotiijo, ali pa oboje, izredno velik.

80 letnica vzorne matere

V petek, 20. junija obhaja 80 letnico svojega življenja gospa Rozalija Mavrič, p. d. Roška Skampičeva. Rodila se je dne 20. junija 1861 v Črničah v prelepi Vipavski dolini. Zibelka ji je tekla v Lojkovi hiši, ki stoji na najbolj razgledni točki Črnič. — Poročila se je zgodaj na majhno kmetijo in dala življenje 9 otrokom, ki jih je po prozani mo-
ževi smrti sama v skromnosti in pomanjkanju vživljala. Od otrok jih živi še šest, ki so vsi dobro preskrbljeni in deloma na uglednih mestih. Kljub vsem trdotam v življenju je ohranila do današnjega dne vso vedrino duha, ki je tako značilna za Vipavca. Stavljenska preživlja svoja stara leta pri svojem sinu, stavbeniku v Ljubljani. Zvesti čitatelji našega lista k redkemu življenjskemu jubileju iskreno čestitamo z željo, da bi še dolgo uživala zasluženi počitek v krogu svojih otrok in številnih vnukov.

Dobrič. Pred kratkim je bil zaključen gospodinjaki tečaj za domača dekleta. Uspeh tečaja je zelo lep. — V soboto, 21. junija, je prevz. gospe škof dr. Rožman podelil v naši farni cerkvi zakrament sv. birme. Birmanih je bilo 421 dečkov in deklet.

Mokronog. Naše časopisje dobivamo v redu. — Brezplačno kinopredstavo so priredili italijanske oblasti. — V nedeljo, dne 23. junija, je italijanski zdravstveni oddelek izvršil zdravniški pregled otrok in odraslih. Udeležencev je bilo zelo veliko. Več tatvin konj in druge živine je bilo v zadnjem času v naši okolici. Tako je prejšnji teden ponoči tat odpeljal iz Kukušenbergerjevega hleva na Žalostni gori najlepšo kravo, ki jo je potem prodal na Mirni, kjer pa jo je lastnik izsledil in dobil nazaj.

Borevnica. Ob umiku je jugoslovanska vojska razstrelila tudi del velikega borovniškega železniskega mostu. Tekom pčilega meseca so

ženjske čete italijanske vojske nadomestile podrt del mostu z 200 m dolgo železno sestavo. Zdaj bodo most še preiskusili, nato pa bo izročen prometu.

Ceremošnjec. Oni petek popoldne je strela udarila v kozolec dvojnik posestnika Jožeta Muhiča. Požar, ki je nastal, je kozolec z vso krmo upelel. V nevarnosti so bila tudi sosedna poslopja, ki so vna krita s slamo. Prihiti so ga silili iz Stopič, katerim se je posrečilo rešiti sosednja poslopja pred ognjem. Tudi novomeški gasilci so prihiti na pomoč, pa niso stopili v akcijo, ker so že vse delo opravili domači gasilci. Ob tej priliki bi bilo treba opozoriti, da dosedanj način obveščanja novomeških gasilcev po občinskem stražniku nikakor ne odgovarja potrebi, ki nastopi v primeru požarne nevarnosti. Najti bo treba primernejši način za hitrejšo obveščanje gasilcev, ker bi pri sedanjem načinu mogla ob priliki nastati nepopravljiva škoda.

Škofljica. Te dni se je dolenski vlak pri Škofljici zaletel v voz, na katerem je sedela kmetska ženska. Lokomotiva je voz prevrnila. Kmetica je obležala nezavestna na tleh. Ima hude poškodbe na glav. Ponesrečeno kmetico so z istim vlakom prepeljali v Ljubljano na rakovniški kolodvor, odkoder jo je reševalni avto prepeljal v bolnišnico, kjer zdravniki nimajo dosti upanja, da bi ostala pri življenju. Ponesrečenka je, kakor so pozneje ugotovili, mizarjeva žena Marija Cernetova iz Škofljice.

Kostanjevica. Dobili smo avtozvezo z Novim mestom. Avtobus vozi vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih dvakrat in prav takot udi v obratni smeri. Ima 26 sedežev in 10 stojišč. Iz Novega mesta odhaja ob 10.12 in ob 21.15. Iz Kostanjevice odhaja ob 5.05 in 16.36.

Zaplana nad Vrhniko. V Spodnji Zaplani je umrl splošno priljubljeni »Francov oče«, Franc Mivšek. Dočakal je visoko starost. Samo par mesecev mu je manjkalo do 78 let. Bil je korenina, kakor jih je danes malo, in v katoliškem duhu je vzgojil svojo družino. Pridnega očeta bodo domači zelo, zelo pogrešali. Naj počiva v miru! — Imamo pa v Zaplani še nekaj starih korenin, ki »Francovega očeta celo prekašajo v letih. Pa še prihodnje kaj.

Maribor. Nemški Rdeči križ je odprl v našem mestu, pa tudi v Celju in Ptuj posebene proizvodne pisarne za ujetnike in pogrešance.

Jutrsko selo pri Novem mestu. V bolnišnici usmrtenih bratov v Kandiji se zdravita brata Vinčo in Anton Tratnik. Sta dobila precej močne poškodbe, ker je eksplodiral naboj.

Trebnje. Ze pred leti so vodilni trebanjski možje sprožili akcijo, naj bi se v Trebnjem ustanovila zadruga mlekarstva, ki bi imela dovolj možnosti za življenje in uspešno poslovanje. Meročajni činitelji v Ljubljani so pa takrat blit zapostveni z organizacijo mlekarstva in zadrugaštva na Gorenjskem, predvsem z mlekarso zadrugo v Naklem in zato takrat zamisel ustanovitve mlekarke zadruge v Trebnjem ni naletela na dovolj pažnje in

zato tudi ni dobila potrebne podpore in opore. Zamisel je zaradi tega takrat propadla. V zadnjem času pa je zopet oživela. Ustanovitev mlekarke zadruge v Trebnjem je sedaj toliko bolj potrebna, ker je Ljubljana kot največji potrošnik mleka odrezana od svojih gorenjskih dobaviteljev mleka in ker si mora najti druge producente, ki jo bodo zalagali z dovolj veliko količino mleka. Pa tudi našemu živinorejcu je treba dati možnosti, da bo mogel svoje blago lažje in boljše prodati, ker sedanj porast cen tudi njega sili, da si za svoje potrebe zasigura dovolj dobodkov.

Novo mesto. Brezplačno filmsko predstavo za vojaštvo novomeške posadke so priredili nedavno pri novomeški osnovni šoli. V nedeljo zvečer pa so isti film, »Scipia Africanc«, kazali prebivalstvu na Glavnem trgu. — Pri nas prodajajo še vedno na merice, kroznike, glavice itd. Mleko se prodaja 4—5 din, sladka smetana po 40—50 din liter. Jaje in perutnine je malo. Jajca so po 2 din, kokoši po 60—80 din, majhni piščanci po 30 din za komad. — Dne 19. junija je tenorist Slavko Lukman pel lepe skladbe iz Verdijevih in Puccinijevih oper. Zastopana pa je bila tudi slovenska narodna pesem. — Te dni je bila pri nas zopet redna seja občinskega odbora, ki ji je prisostvoval tudi okr. civilni komisar g. dr. Griselli, vodil pa mestni župan dr. Polensek. Mestni župan je poročal o gradnji porušene kole in o občinski blagajni, nakar je sledila odobritev računskega zaključka za l. 1939-40. Pri tej priliki je g. komisar sporočil novico, da bodo preskrbljena potrebna denarna sredstva, s katerimi bodo asfaltirali glavne in najvažnejše ceste ter uredili vodovod.

Konji na ozemlju novomeške občine

Na ozemlju občine Novo mesto se nahajajo naslednji konji, ki so ob demobilizaciji ostali brez lastnikov:

Konj pram, 150 cm visok, na levi strani žigosan, jahač, žig št. 29. — Konj pram, 150 cm visok, brez vsake lise, žig št. 4115. — Konj zelenko, 140 cm visok, star 6 let, nosač, brez žiga. — Konj pram, rujav, ostržena griva, kratek rep, visok 130 cm, nosač, brez žiga. — Konj, bel, visok 130 cm, star 10 let, nosač, brez žiga. — Konj, rujav, visok 130 cm, nosač, brez žiga. — Konj zelenko, visok 130 cm, nosač, brez žiga. — Kobila prama, visoka 180 cm, lisa na čelu in nosu, brez žiga. — Konj bel, zelenko, visok 150 cm, star 8 let, brez žiga. — Kobila zelenka, visoka 130 cm, kratek rep, ostržena griva, brez žiga. — Kobila zelenka, visoka 130 cm, kratek rep, ostržena griva, brez žiga. — Konj pram, griva in rep črna, visok 160 cm, star 5 let, brez žiga. — Kobila, bela, visoka 150 cm, ostržena griva in rep, brez žiga.

Kupujte pri trdkah, ki oglašajo v »Domoljubu«!

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zadruga z neomejenim jamstvom

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6
v lastni palači nasproti hotela »Union«

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše
Nove in stare vloge,
ki so v celoti vsak
čas izplačljive

obrestuje po **4%;** proti odpovedi po **5%**

Veliki Slovenčev koledar

s katerim smo l'as lanske leto tako zadovoljili bo izšel letos v še lepši obliki. Naročite ga čimprej, pri našem zastopniku v Vašem kraju!

Za naročnike „Slovenca“, „Slovenskega doma“, „Domoljuba“ in „Bogoljuba“ bo stal le L. 9.-

Tiskali bomo le toliko izvodov koledarja, kolikor bo plačanih prednaročil! Ne odlašajte, ampak takoj naročite to edinstveno knjigo — olajšali nam boste delo! Zastopniki, začnite takoj s pobiranjem naročil!

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v „Domoljubu“!

Mali oglasnik

Vem za sledeče konje

Z žigi:
Kobila prama, s liso na glavi, prednje noge bele, žig 3114. — Konj fuka, s liso na 4-6 let star, žig 1053. — Konj pram, žig št. 1534. — Konj svarc, žig 1404. — Kobila fuka, žig št. 114. — Konj, žig 1510. — Kobila sirka, srednje velika, žig št. 2594. — Konj pram, srednji, žig 181. — Kobila prama, srednja, žig 1. — Konj pram, žig 312. — Konj pram, brez vsakih lis, lep, visok, žig 742. — Konj pram, 6 do 7 let, srednji, žig 2817. — Konj pram, žig 523. — Konj pram, žig 1128. — Konj pram, bela lisa, žig št. 02.

Brez žiga:

Konj fuka, ca. 7 let star, srednji, malo liso. — Kobila, velika, s malo liso na glavi, lahka. — Konj pram. — Konj fuka, mladi. — Konj fuka, s liso na čelu, srednji. — Konj fuka. — Konj pram, ca. 8 let star, bolj temen. — Konj pram, 5-6 let, svetločrn. Konj fuka, srednji, 7 let, brez lise na glavi, zadnja desna noga 20 cm na visoko bela in ima majhno belo liso na desni strani hrbta med rebri. — Kobila fuka, temna, močna in lepa, s zadnjimi nogami široko hodi, s' belo liso na glavi in po nogah malo, stara ca. 10 let. Dalje vem še za več konj in volov, sporočite mi natančne po pošte s prilogo znamk za 3 lire. — Naslov v upravi „Domoljuba“ pod št. 9129.

Hlapca

h konjem sprejemem. Zaga Andlovic, Škofljica.

Iščem vola

črnega, s veliko liso na glavi, 500 kg težak, brez žiga, nagrado 1000 din plačam tudi onemu, ki ga pomaga najti. — Zilherl Jožef, Jakovica, pošta Planina - Rakek.

1000 din nagrade

dobi, kdor ima ali pozna za kobiljo, rdečo simljo, stara 6 let, visoka 150 cm, čez pas 170 cm, hrbtenica malo upognjena; ima rujava grivo in košat rep. Sporočite naslov: Franc Smrjač, Tomašovo 18, p. Moste pri Ljubljani.

Iščem črnega konja

ima malo bulo, visok 154-162 cm, oddan je bil v Ljubljano-Vič, žig št. 112, star 6 let, ima malo grive in tenak rep. Pri vozu rad ugrizne, kadar stoji. — Kdor kaj ve, naj sporoči po dopisnici proti nagradi 500 din na naslov: Alojz Baraga, Segova vas 7, obč. Loški potok.

Dva hlapca

pridna, rabim. — Grad Franc, Zg. Kašelj 19, p. Polje pri Ljubljani.

Konj pram

oddan na Logu v 1. konj. eskadron, visok 149 cm, objem 169 cm, star ca. 10 let, brez žiga, v repu s' žime odrezane, se dobi. — Naslov v upravi „Domoljuba“ št. 9114.

Iščem vola

rujavega, starega šest let, lep, rožan, bolj slabo rejen, brez lise in brez žiga. Težak 550 kg, ter voz s lojtrami, prvi konec kolea brez puš, zadnji konec lesen podras - pri vozu zavora. Lepo nagrado dobi, kdor sporoči, kje se nahaja. Franc Švigelj, Zavrh 1, p. Borovnica.

1500 din nagrade

dam onemu, ki mi sporoči, kje se nahaja moj konj, črne barve, s majhno vidno belo zvezdico, žig št. 1471, meri 162-173 cm. Janez Lovšin, Gorjca vas 52, p. Ribnica na Dolenjskem.

Kdo kaj ve

kje se nahaja konj „Pubi“, star 9 let, košanjeve barve, brez žiga. Oddan v Sodražico 30. marca. Razpuščen najbrž tudi tam. Mera 155-170 cm. Znaki: rad striže s ušesi, na glavi malo zvezdico, na levi strani reber udrtino od udarca, na levem stegnu zadaj brazgotino od udarca in nekoliko bele žime v repu. Kadar tapira, malo pošepuje na prvo levo nogo. Proti visoki nagradi je sporočiti Iv. Virantu, Podulaka 2, p. Vel. Lašče.

1000 din nagrade dam

za konja prama, težkega in visokega, glavo drži vedno pokoncu, na eno oko slep, zadnje noge visoko bele, žig št. 89 ali brez. Planinšek, Vel. Loka, Dolenjsko.

Kdo ve za voz

ki ima prednja kolea nova s 30 mm širinami, zadnja kolea so stara s 55 mm širinami. Prednji del voza je star in nebarvan, zadnji del voza je nov in rdeče barvan. Voz je precej težak, ima dve zavori in namesto steselnov pri vseh štirih kolesih vijake. Kdor mi sporoči, kje je ta voz, dobi 400 Liti nagrade. Jerina Matija, Preserje 13, p. Preserje.

1000 din plačam

onemu, ki mi sporoči, kje se nahajata vola, prvi sivobel, 700 kg težak, zelo velik, močnih kosti, shufjan, s zadnjimi nogami opleta, s velikimi pokončnimi, nazaj upognjenimi rogovi; drugi je montafonec, bledočrne barve, težak 550 kg. Roga ima debele, vodoravne, malo navzgor upognjene. — Oba sta imela na rogovih svinčnikom zapisano št. 16. Bizjak Karel, Pačez 2, p. Borovnica.

Praska domača mast

čisti in zdravi rane. Dobi se v vseh lekarnah. — R. d. št. 2-41.

Iščem konja

žig št. 1534, temnega fuka, s liso na glavi, ima dolgo grivo, na desnem stegnu malo bele diake. Na zadnjih nogah ima srbečico, s zadnjimi nogami hodi široko. Star 6 let. Proti lepi nagradi je sporočiti Andlovicu, Ljubljana - Cesta 29. oktobra 5-1.

Dober recept

Sloveči holandski zdravnik Boerhave je 1738 umrl v Leydenu. Dosegel je 70 let. Ko so po njegovi smrti prodajali premoženje, so našli na leteli na debelo, v usnje zapečateno knjigo z naslovom: »Edine in najgloblje skrivnosti zdravnika vede«. Knjiga je zaradi zdravnikovega slovesa takoj vzbudila pozornost in začeli so se zanj politi bogati in revni. Končno jo je dobil nek milijonar za 10.000 holandskih goldinarjev. Takoj je z dragocenim zakladom hotel domov, knjigo odprl in jo pregledal: vsi listi so bili nepopisani, le na zadnji strani je bilo napisano: Skrb, da bo glava hladna, noge gorke, telo zračno, tako lahko vsem zdravnikom kažeš osle.

Modrijan. V vlaku se je vozil star gospod. Njemu nasproti sta sedeli dve dekleti. Tedaj pa se je starcu pripetilo nekaj povsem človeškega. Dekleti sta se začeli na glas smeati. Starac pa se je obrnil do sopotnikov in jim dejal: »Glejte, kako malo je treba, da se otroci razveselijo!«

1000 din nagrade

dobi, kdor mi sporoči, kje je konj „Simelj“, žig št. 101, star 8 let, velikost 155-175 cm, vzlet od voza ob ruspustu v Ribnici v vojašnicah; dalje voz „avstrijski trenar“ in komat, žig 101, vzeto prav tam. Dalje se konj „Fuka“, žig 391, star 10 let, razpuščen tudi blizu Ribnice. — Sporočiti na naslov: Turk Alojz, Podhosta št. 7, p. Toplice pri Novem mestu.

Iščem belega konja

10 let starca, s žigom št. 80. Na vratu je imel umrjen jermen. Oddan je bil mitraljski četi 40. pešpolka. Podatke je poslati proti nagradi na Svecarno »Pax«, Celovška c. 14 - Ljublj.

Konj »Pram«

150-160 cm, števila na koptu 23, s belo liso na čelu in obeh zadnjih nogah nad koptom; razpuščen je bil v okolici Mokronoga. Lastnik Jože Rijavec, Vel. Loka 34, p. Vitanja gora, vojni invalid, ki mu je bil konj edini vir zaslužka — prosi za obvestilo, kje se konj nahaja.

Iščem konja prama

brez žiga, starega 15 let, meri 155-170 cm, srednjeveliko kopto je belo, hoda težka. V repu in binceljih je imel arbecico. — Proti nagradi 1000 din sporočiti na Andlovic - Ljubljana, Cesta 29. oktobra 5-1.

»Domoljuba« stane 30 din za celo leto, za izposojništvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inštalacijo in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: št. 46-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košček. — Za ljudsko tiskarno: Jože Kramarič.